

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne ter strane
mesечно po ceni D 12-50, za ino-
zemstvo D 20-50, dostavljena na dom
D 14- na izkaznico D 12-50,
inerciali po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilika, desno. Tele-
fon št. 24, v št. 118-119, 11-127.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Kolopisni in slika-
rejni deli se oddajajo vsak dan.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 27. maja 1923.

Številka: 118

Dr. V. Kučevič: Proč z ozkosrčnostjo!

Če je velikosrbsko »Vreme«, kakor smo
čitali, te dni pisalo, da je za Srbijo več
vredna ena cesta v južni Srbiji nego sto-
tine kilometrov železnice v Sloveniji, je
s tem sicer odgovarjalo na zahteve avto-
nomistov v Sloveniji, ki se pritožujejo za-
radi zapostavljanja Slovenije. Gotovo je
tudi, da vsak kraj mora svoje zahteve
braniti, mi torej slovenske. Vendar se pa
gori citirani besedi o cestah v južni Srbiji
mora pridati pravi pomen. Ko so pred
2 leti potovali ugledni poslanci in dva
ministra v južno Srbijo zaradi nemirov
ob albanski meji in po povratku poročali
o stanju, je meni v najživejšem spominu
ostala pripovedka o lesenem vozu, ki so
ga odposlanci videli globoko v notranjo-
sti pokrajine. Govorili so o primitiv-
nem kmečkem vozu, na katerem niso našli
nobene dela iz železa, niti žreblja. In
kako okorno in s težavo je vozil ta voz,
ker sploh ni bilo nikake prave ceste. Sko-
ro smo mislili pri tem pripovedovanju na
Robinzona. In vendar je to v rodovitnih
krajih blizu morja. Ako pade z ozirom na
te razmere beseda o večji važnosti navad-
ne ceste v južni Srbiji za državo in na-
rod nego jo ima stotine kilometrov želez-
nic v Sloveniji, moramo se pri taki besedi
zamisliti. Vsi narodi sveta so cenili mor-
ske poti zaradi blagoslova, ki ga prin-
šajo v gospodarskem življenju, in so se
trudili tudi v notranjosti za dobre komu-
nikacije, ki pomenijo kruh in napredek.
Kdor stvar tako vzame, bo tudi kot
Slovenec priznal veliko važnost kultivi-
ranja teh šele pred malo leti od Turkov
osvojenih in pridobljenih krajev naše
države. Smisel je ta, da bi se produktiv-
nost narodnega gospodarstva dvigala ne-
izmerno, če bi se primerno investiralo v
teh krajih.

Kdaj bomo se povzpeli do one višine,
da ne bomo vpraševali, kdo dobi, ampak
mislili na jačanje države in nas vseh, naj
se pospešuje gospodarski napredek tu ali
tam? To je mogoče le, če se čutimo kot
en narod. Pariz ne vpije, če Francija in-
vestira v Calaisu, Rim ne zaradi Milana,
pač pa Slovenec hoče po avtonomistični
teoriji verjeti, da ima on imeti svoj nos-
traven na vseh koncih države. Malen-
kostni provincijalizem ne more ustvarjati
blagostanja in napredka. Toda kdo brani
Slovenem, da storijo za svoj napredek
vse napore, ktere hočejo? In vendar, kje
je danes samopomoč, na kateri smo svoj
čas zidali podlago napredka? Trgovci so
v težkem položaju in zlasti z ozirom na
vladajočo denarno krizo ne najdejo do-
volj podpore. V združništvu, ki je bilo
prej glavna opora malega človeka, vidi-
mo opasen zastoj. Dr. Korošec kurira
»neizpravnostnega« Radića in »krmaka«
Spaha, kakor so ga zmerjali v Beogradu,
v Slovenskih goricah pa kmet joka, ko
ponuja liter vina po 12 kron, pa ne dobi
kupca. Imamo stotine kilometrov železnice,
ki pa ne pridejo do reševanja svoje veli-
ke naloge, ker nismo našli tržišča za pro-
dajo naših pridelkov. Ali je avtonomija
ali enotna država, malo nam more vse to
pomagati. Čim manj državo, centralisti-
čno ali avtonomistično, občutimo, in čim
več sami delamo, temboljše za nas. Urad-

Krhanje med radikalci.

Del radikalov proti absolutizmu Pašića.

Zagreb, 26. maja. »Jutranji list«
poroča iz Beograda: Minister agrarne
reforme g. Krsta Miletić je podal de-
misijo v znamenje protesta zoper sklep
radikalnega kluba, da se izpremeni od-
ločitev verifikacijskega odbora glede de-
mokratijskih mandatov v Črni gori in v
timoškem okrožju. Miletić je bil za to,
da se mandati enostavno razveljavijo.
Iz užaljenosti ni niti hotel prisostvovati
seji ministrskega sveta.

V zvezi z demisijo ministra Miletića
se v radikalnih krogih mnogo govorilo
morebitni rekonstrukciji vlade. Tudi se-
danji pravosodni minister dr. Laza Mar-
ković je pri delu radikalnega kluba sla-
bo zapisan, ker je zagovarjal koalicijsko
z demokracijo; zato bi ne bilo nič nepriča-
kovanega, ako bi prihodnje dni podal o-
stavko. Pravi, da se zaenkrat drži sa-
mo še vsled avtoritete ministrskega
predsednika Pašića, da si slednji od-

ločen nasprotnik koalicije. Tudi vpraša-
nje notranjega ministra ni rešeno defi-
nitivno. Govori se, da bi Krsta Miletić
zopet stopil v vlado, če bi bil dobil por-
tfejl notranjega ministra; drugi pa si
predstavljajo na tem mestu dr. Laza
Markovića. Najmanj verjetna je druga
verzija, ker je Marković zelo nepriljub-
ljen.

Zdi se, da je prišel v prikrito nemilost
sam g. Pašić. Radikalni klub namreč ni
zadovoljen, da g. Pašić imenuje mini-
stre na lastno pest, namesto da bi pre-
puslil zadnjo besedo radikalnemu klu-
bu. Govori se, da bodo člani kluba pred-
lagali Pašiću za vsak portfelj po 3 kan-
didate, izmed katerih naj si g. Pašić iz-
bere enega, ki ga želi imeti v vladi.

Nadalje izve »Jutranji list«, da je
Ljuba Jovanović privolil v to, da se ga
izvoli za predsednika Narodne skup-
ščine.

Osnutek novega zakona o organizaciji vojske.

Beograd, 26. maja. Vojno in mor-
nariško ministrstvo je izdelalo osnutek
novega zakona o organizaciji naše vojs-
ke. Ta osnutek bo predložen skupščini.
Izvedbo sledeče zanimive podrobnosti:

Vojaška obveznost se začne z 21. le-
tom in ugašne s 50. letom starosti. V slu-
žbu mobilizacije in med vojno lahko
pritegne vojaška oblast v službovanje
mladeniče med 18. in 20. letom, po potre-
bi pa tudi sposobne moške med 50. in
60. letom, slednje za vojaško službo v
zaledju. Službovanje v kadru traja 18
mesecev in sicer pri vseh armadnih pa-

nogah. Oproščen ne more biti nihče, tudi
državni in občinski uradniki ne. V go-
tovih slučajih se more službena doba
skrajšati na 9 mesecev. Ta olajšava velja
za dijake, potem za edine sinove, za ta-
ke, ki morajo sami voditi gospodarstvo
in za one, ki imajo za delo nesposobne
stariše.

Nov zakon ureja tudi službene pre-
jemke in druge pristojbine častnikov,
podčastnikov, moštva in drugih uradni-
kov vojaške in civilne kategorije, ki
službujejo v vojski. Zakon naj bi stopil
v veljavo s 1. januarjem 1924.

Neznosen položaj na Bolgarskem.

Beograd, 26. maja. »Politika« po-
roča iz Stipa: Včeraj je dospelo na naše
ozemlje več beguncev iz Bolgarije. Vsi
pripovedujejo o neverjetnem terorju, ki
ga izvajajo v obmejnih krajih makedo-
nski komitaci. Izjave g. Stamboljskega,
da bo iztrebil makedonstvo, so se raz-
širile, ker je ozemlje okoli Ri-
stendila, Potrica in Šumaja še vedno v

njihovi oblasti in položeno njihovo mo-
stvišje. Prisotnosti državnih organov
(žandarmerije) sploh ni videti.

Evropci so prosili naše oblasti, naj
jih ne pošljejo nazaj na bolgarska tla,
ker položaj v Bolgariji ni sam neznos-
en, ampak so mnoge rodbe celo v
smrtni nevarnosti.

Boj francoske vlade proti komunistom.

Pariz, 25. maja. Min. svet je skle-
nil da izroči vse graivo, ki se nanaša
na komunistično afaro, državnemu prav-
dnikstvu.

Pariz, 25. maja. »Agence Havas«
poroča: Čim je bil znan sklep, da se je
državno sodišče izrekli nekompetentnim
je pravosodni minister Colrat mi-
nistrskega predsednika Poincaroja in
mu ponudil demisijo. Poincaré je odv-

nil, da zadeva sklep državnega sodišča
celo vlado, ki se je solidarno odločila za
potlačanje komunističnih hujškarj. Mi-
nistri so bili takoj sklicani in so se raz-
govarjali o položaju. Večina se je izre-
kla, da cela zadeva ne tangira politike
vlade, ki je vedno v obeh zbornicah bila
odobravana. Poincaré je vztrajal na de-
misiji, ki je pa Millerand ponovno ul-
sprejel.

Kraljevska dvojica potuje v Šumadijo.

Beograd, 26. maja. »Novosti« so iz-
vedele, da bosta kralj in kraljica poto-
vala v Šumadijo in odtam v vzhodno
Srbijo. Kralj je bil zadnjikrat v teh kra-
jih med vojno, kraljica pa jih sploh še ni
videla.

Eksplodizija bombe v varšavskem učilišču

Varšava, 25. maja. Sinoči ob 10. uri
je v poslopiju univerze eksplodirala bom-
ba. Profesor Orsecki, ki je šel ravno čez
stopnice, je bil na obeh nogah težko ra-
njen in so ga morali prenesti v bolnico.
O storiščih ni sledu.

Varšava, 25. maja. Profesor Orsecki
je podlegel poškodbam. Ker je to že tretja
bomba, ki je bila položena od zločinske
roke, je vlada razpisala 20 mil. mark na-
grade za onega, ki bi podal oblastim na-
vodila, kako dobiti zločince.

BORZA.

Curiah, 26. maja. (Sklepni tečaji.)
Pariz 36.70, Beograd 5.85, Berlin 0.01,
Praga 16.55, Italija 26.55, New-York
557 $\frac{1}{2}$, Dunaj 0.0078 $\frac{1}{2}$, zigosane krone
0.0078 $\frac{1}{2}$, Budimpešta 0.10 $\frac{3}{4}$, Varšava
0.005, Sofija 5.

Prokurine borze 25. maja. Beo-
grad: pšenica 450, koruza 260-270, se-
no 175. — Novi Sad: pšenica bačka
425-435, ječmen bački 280, oves 287.50,
koruza bačka 255, moka »0« 655, »2« 600,
»5« 560. — Zagreb: V Din. po 10 kg po-
stavnica bačka odn. vojvodinska postaja:
pšenica 440-450, koruza rumena 260-270,
bela 290-300, rž 360-365, ječmen za pi-
vovarne 325-335, za krmo 290-310, oves
290-300, moka pšenična »0« 675-700, »2«
650-675, »4« 625-650, tendenca mirna.

niki bodo tudi prišli do res zadostnega
zboljšanja svojega položaja šele, ko se
narodno gospodarstvo dvigne. Pomagal
nam bo vsem promet z morjem in v no-
tranjosti južne Srbije enako kakor go-
spodarski napredek v Sloveniji. Široki
pogledi na celoto države, globoko ljube-
zen do ene same države!

Ptuj.

1908-1923.

O priliki zborovanja Ciril - Metodove
družbe leta 1908 v Ptuj se je zgodil na-
pad na posetnike tega zborovanja na u-
prav bestialen način.

Komaj smo prihajajoči izstopili iz
vlak na ptujskem postajahišču, že nas
je napadla nemška družba z gnili mi-
jajci, črnolom in gorjčami. Opljuvani,
pretepeni, obleke raztrgane in od črnila
itd. popolnoma onesnaženi, skusili smo
pod orožniško zaščito Nemcev, si pribo-
riti pot do Narodnega doma. Ta pot je
bila za vsakega življensko opasna in
marsikdo je bil v smrtni nevarnosti, ker
je orožništvo ščitilo razne Ornice, Stra-
šile, Blankeje, Šteudteje, Šramkeje, Šan-
erje, Čalone, Sadnike, Pirihe, Haase, Ri-
lafere, Fürste, Leskovške, Marčiče, Spru-
žine, Mahalke, Sarije, Gspaltie, Perkote,
Selinške, Kolence, Kazimire, Tognie,
Fersche, Lepoške, Glase, Tscheche, Orsle,
Mravljake itd., da bi se jih ne dotaknila
slovenska roka.

Na naše ugovore, proteste, pritožbe
pri oblastih, v parlamentu, sodiščih —
dobili smo le zafkacije, češ: »Herren-
recht geht vor Knechtspflicht«, to se
pravi: oni zaščiteni od nemškega Habs-
buržana kot »Herrenvolke« so imeli kra-
titi našo svobodo, naše pravice — i mi
»Knechtvolke«, kakor so nas imenovali,
morali smo biti tihi in mirni, se ne prito-
žiti, ker naša dolžnost, po njihovih na-
zorih, bila je »Kusch, Windischer!«.

Posledica tega napada na naše zaved-
no in požrtvovalno žensstvo, na naše za-
vedne zborovalce, bila je obča razburje-
nost med našim narodom. Ko so v Ljub-
ljani hoteli izraziti svojo nevoljo potom
demonstrativnega obhoda narodnih dru-
štev proti od vlade dopuščenemu in pod-
njeno zaščito izvršenemu surovemu na-
padu — so takozvani štajerski kačarčki
(Belgijci) pod poveljstvom poročnika
Mayer-ja na nas streljali in padli šte-
zrtvi Adamič in Lunder!

Takrat so v parlamentu na Dunaju
nemški poslanci ostentativno odobravali
nastop ptujskih renegatov in ljubljanske
soldateske.

Danes pa, ko so naši nacionalisti le
zahtevali, da se izprazni prostor, kjer se
je vršil komerz, t. j. pijančevanje in
haranguiranje navzočih za zopetno izzi-
vanje v smislu nekdanjega »Herren-
rechta« — danes naj bomo zopet mi
»Knechtvolke« in naj mirno gledamo,
kako se nemška golazen zopet vpenja
na površje, da bi nas na novo zaslužila,
in to v naši osvobojeni domovini, v naši
državi pod jugoslovanskim vladarjem...
Tega sigurno ne bode resni Jugoslo-
van, od kočarja do kralja, ne želel ne
podpiral ter odobral. E. P.

Dne 2. svečana tl. se je vršila nemška
prireditve v Celju, ki je izzvala odpor
vseh narodnih ljudi v Sloveniji, posebno
vsled načina postopanja vlade napram
našemu narodnemu življu.

V vseh bližnjih važnejših središčih so
se javila kulturna, politična in znanstve-
na udruženja, ki so stvarno grajala za-
grešeno pot narodne vlade.

Tako tudi v Ptuj. Podali smo takrat-
nemu g. pokr. nam. Hribarju spomenico,
ki jo tu reproduciramo da se javnost
prepriča, kako smo slikali prav sedanost
— in iz takratnega stališča bodočnost.

Spomenica se glasi:

Gospodu pokrajinskemu namestniku
Ljubljana.

Kot svojodobnemu manjšinskemu delavcu Vam je znano, da se je bojeval v Prui najbolj brezobziren boj od strani nemškutarških elementov napram slovenskemu narodnemu življu, ker je tukaj vodil kampanjo vodja nemškutarstva v Sloveniji.

Naravno je tukaj prišlo do najhujših izbruhov sovraštva napram Slovincem, n. pr. leta 1908, ko je po ptujskih ulicah tekla slovenska kri.

Po prevratu se je počela počasna asimilacija raznarodelih življenj ter s tem vračanje izgubljenih sinov k prvotni materi Sloveniji.

Pot evolucije nemškutarstva v jugoslovanstvo smo smatrali za edino vredno naše kulture in naše civilizacije ter smo načelno nasprotniki brahijalne sile napram mnogletnemu tlačitelju.

To pot evolucije pa prekinja v zadnji dobi vlada s svojo protinarodno politiko.

Naši narodni nasprotniki so vsled te politike dobili novo hrbenico — z nova urejujejo že zrahljane vrste odpadnikov ter ustvarjajo sklenjeno sovražno falango proti nam.

V lastni narodni državi moramo preiti mi v intenziven narodnostni boj proti narodnemu sovražniku in proti lastni vladi, ki ga ščiti, da branimo severno mejo naše ujedinjene države.

Mi obojamo to protinarodno in protidržavno postopanje naše vlade.

S prav malimi izjemami je ostal nemški mentalitet neizpremenjen, kot je bil pred prevratom.

V interesu nacije in države zahtevamo, da se vodi v naših obmejnih, narodno še vedno ogroženih krajih jugoslovanska nacionalna politika ter se zabrani tujim življenjem iredentističen pokret, ki se začasno skriva v nemškutarških družabnih prireditvah.

Pristni Nemci radi maloštevilnosti pri teh prireditvah sploh ne morejo priti v poštev.

V slučaju, da bi vlada vztrajala na svoji dosedanjí politiki, absolutno odklanjamo odgovornost za vse posledice.

To spomenico so dne 18. februarja t. l. desavuirali gg. NSS v Ptuj s tem, da so v »Jutranjih Novostih« napadli ptujske demokrate ter predhacivali dr. T. Gosaku, nač. org. JDS, da je to spomenico lansiral v javnost iz strankarskih oziror, da napravi za volitve reklamo.

Ti gg. so preklicali to obdolžitev, ker to se uverili, da so vodili imenovanega gospoda le narodni in stvarni motivi pri sestavi spomenice. Te izjave pa baje uredništvo »Jutr. Novosti« ni hotelo objaviti, kar sicer tu ni važno.

Nadalje je občni zbor Muzejskega društva odobril postopanje tajnika g. dr. Mlakerja, ki je spomenico sopodpisal, a ga je odbor desavuiral.

Koncem koncev se je izkazalo, da je spomenica po svoji vsebini odgovarjala volji ptujske slovenske publike.

Ker smo mi izrazito afirmirali državno stališče in ni nikakega povoda, da bi

se smelo dvomiti o istinitosti tega, bi se pač moralo od vlade smatrati naše opozoritve za resne in uvaževanja vredne.

To se pa ni zgodilo. Ravno vsled tega pa so nadaljevali naši nar. nasprotniki v Celju započeto ofenzivo kmalu po objavi naše spomenice, dne 19. maja t. l. pa znova v Ptuj.

Doim so tik po prevratu skrivali glave pod utisom našega vsesplošnega oduševljenja — so si upali dne 19. maja t. l. pod zaščito vlade že popolnoma politično sovražno na dan.

Prvič po prevratu so vabili k prireditvi »Männergesangvereina« s popolnoma nemškimi vabili. Pisali so Pettau in avstrijsko ime ulice.

Ptuj za nje ni!!!!

To je bil vidni znak, da so padli od njihove strani vsi obziri na dejstvo, da žive v narodni jugoslovanski državi.

Zvabili so skupaj predstavnike nemške nacionalne misli od raznih strani ter se je lansirala vest (ki menda ni resnična), da pridejo tudi vsi nemški poslanci.

Prireditve sama je bila pristopna le nemškimi nacionalcem, nemškutarjem in elementom, ki jih skušajo raznaroditi.

To, kar smo trdili v spomenici in še trdim, je res: znova urejujejo zrahljane vrste odpadnikov itd.

Znanim nekoruptnim narodnjakom niso hoteli dovoliti vstopa. Tajnika okr. zastopa g. Ljud. Sagadina je nemški blagajnik zavrnil in šele policija je napravila red.

Ko je prišla majhna skupina menda treh Slovencev v vežo pred dvorano, so padle od nemške strani psovke. Tako je šlo naprej: v slovensko publiko pred zabaviščem je padel kamen.

Kaj je bolj naravno, kot da je že prejšnja grozovita napetost rasla od trenutka do trenutka?

Občudovali smo spretnost g. vlad. sv. Vodopivca, ki je vzdržal red kljub vihranju živcev razdraženih.

Ko so se pa ob zapuščenju lokalov znova slišale kaznjive psovke iz vrst odhajajočih, je od neznane strani in neznane roke zadobil posl. Schauer rano na glavi.

Ni dognajo, da bi bil kamen zagnan od slovenske roke. Na kolodvoru je bil kaznovan za besedo »lump« nek nestranež, ki se ni hotel zavedati, da se slov. ljudi ne sme zmerjati na slovenskih tleh.

Prireditve je kazala:

1. provokatorično nemškonaacionalno lice,
2. očiti namen tirati raznarodovalno politiko naprej ter v to svrhu ločiti privabljen nevedne naše ljudi od razumnikov,
3. strahovati nas potom naših javnih organov.

Ponavljamo sentenco spomenice, da ne odobravamo brahijalne sile. Če je pa kdo izmed prizadetih hotel nam kaj predhacivati, opozarjamo na dvoje:

1. Vi sami nam vedno povdarjate, da je naša kultura od Vas.
2. Ste Vi skozi stoletja (opozarjamo sanjo na leto 1908 v Ptuj!) počenjali to

po vsej pravici namreč sodim, da so raztrabili o smrti doktorja Grimesbya Roylotta take vesti, ki slikajo stvar še groznejše, kot je bila v resnici.

Bilo je začetkom aprila leta 1883., ko odprem nekega jutra zaspane oči in ugledam ob postelji Sherlocka Holmesa, še povsem opravljenega. Po navadi je lezel kasno iz postelje in ker je kazala ura na polici šele četrta na osem, sem ga pogledal nekako presenečeno in bržkone tudi malo očitačo: saj smo se precej natančno držali svojih šeg in navad.

»Prav žal mi je, da Vas moram buditi, Watson, se je opravičeval, « ali taka je pač danes najina usoda. Ker so vrgli gospo Hudsonovo iz postelje, se je znesla nad menoj, kakor se znanam zdaj nad Vami.

»Kaj pa je takega? Ali gori?«

»Ne, stranka je prišla. Zdi se mi, da se je oglašila mlada gospodična, ki je precej vzburkana in ki bi na vsak način rada z mano govorila. V sprejemnici me čaka. No, če se klatijo ob tako rani uri mlade gospodične po prestolnici in mečejo zanižne zaspance iz postelje, potem sodim, da bi mi rade nekaj prav nujnega razodeli. Če ugotovim, da je stvar zanimiva, sem nverjen, da Vam ustrežem, če Vam ponudim priliko, jo kar skraja zasledovati. Mislim sem si, da Vam vsekakor ugo-

na nas, kar se je sedaj enkrat, če se jo po nesreči res zgodilo, na sami dvojici Vaših ljudi s to razliko, da je v danem slučaju podan silobran za razaljavne napade renegatske klike.

Mirnimi pristnimi Nemcem, ki bi nastopali taktčno napram nar. družbi, bi priprosto družabno prireditve v primer-nem okviru vsakdo privoščil.

Vsi, ki smo podpisali omenjeno spomenico, ponavljamo zaključne besede take: »V slučaju, da bi vlada vstrajala na svoji dosedanjí politiki, absolutno odklanjamo odgovornost za vse posledice. Narodnim nasprotnikom dajemo nasvete, da opuste ofenzivo in vzbujanje ideje »Drang nach Osten«, ki jo zakrivajo pod okriljem svojih organizacij, vlado rotimo, da zabrani vse eventuelne slične poskuse na naših vročih tleh, ki jih hočemo čuvati in braniti — ev. proti njeni volji — našim krogom in slovenskim ljudem sploh kličemo pa v spomin »Svoji k svojim!« — To bo najboljše zdravilo!«

Uradniška beda in nje posledice.

Maribor, 4. maja.

Uradniška beda v naši državi postaja že svetovni škandal, kajti o njej je pričelo pisati v zadnjem času tudi že inozemsko časopisje. Nek italijanski komuristični list je prinesel te dni skupino skeletov, pod katerimi je stal napis: »Jugoslovanski državni nameščenci«. Tudi v nemških listih, torej v listih one države, katero smatramo za gospodarsko najbolj razoroženo, smo že videli podobne slike in če hoče kdo v Italiji posebno krepko označiti svojo denarno sušo, pravi: »Suh sem kakor jugoslovanski državni uslužbenec!« Beda naših državnih nameščen-ecv je torej že postala pregovor. Toda ne glede na trpljenje našega državnega uslužbenstva, postaja naša uradniška beda nevarna tudi že splošno naši upravi in državi sami. Kriza se bliža višku! — Ostavka profesorjev, podana te dni, je le prvi simptom bolezni, ki se polasča našega mladega državnega organizma. Profesorji, torej tisti možje, katerim je po-verjena vzgoja bodočih pokoljenj naše inteligence, so bili vsled hude prisiljeni poseči po zadnjem obupnem sredstvu — po ostavki. Izpustiti so morali katedre, zapustiti učeno se mladino in oditi v negotovost, da si pomagajo tako, kakor bo pač mogoče. Kakšen utis napravlja to na dejstvo? Saj mora beda profesorjev in sploh uradništva ubiti v srednješolski in visokošolski mladini vsako veselje do učenja. Čemu naj si muči glave, čemu naj trže 8, 10 ali celo 12 in več let hlače po šolskih klopih? Zato ba bo potem po vseh teh letih napora in samozatajevanja — stradala?

Drug žalosten in dalekosežen rezultat uradniške bede je — apatija. Državno uslužbenstvo je bilo v vseh časih in v vseh državah gonilna sila javnega življenja in udejstvovanja. Posebno učitelji in profesorji so bili vedno prvi prosvetni, kulturni in narodni javni delavci. Bili

dim, če Vas pozovem in opozorim na priliko, ki se Vam nudi.

»Dragi prijatelj, za nobeno ceno bi je ne hotel zamuditi.«

Zame ni bilo lepše zabave, kakor mo-triti Holmesa, kadar je obavljal posle svojega poklica, in občudovati njegove bistro zaključke, ki so si sledili tako brzo, kakor bi mu jih kdo narekoval; in navzlic temu so bili vselej tako logično zamisljeni, da je razpletal in razmotaval najbolj zavozlane zagovetke, ki so mu jih nadajali. Hitro sem se oblekel in čez nekoliko minut sem bil pripravljen, da sledim svojem prijatelju v sprejemnico. — Pri oknu je sedela mlada gospodična, ki ji je zastirala lice gosta koprena. Ko sva vstopila je vstala.

»Dobro jutro,« jo je Holmes prijazno pozdravil. »Ime mi je Sherlock Holmes. To mi je verni prijatelj in drug, doktor Watson, pred katerim lahko prav tako odkrito govoriva, kakor bi bila sama. Ha, veseli me, da je bila gospa Hudsonova tako prijazna in nam je zakurila. Prosim, prisedite h kaminu; čašo vroče kave Vam naročim, saj vidim, da se vsa treseste.«

»Oh, saj ni mraz kriv, da drgečem,« je tiho dejala žena in sedla h kaminu.

»Kdo pa drugi?«

»Strah, gospod Holmes. Groza!« Ko je govorila, je vzdignila tančico; opazila

so tisti sloj, ki je vzdrževal tudi druge v razmahu. Danes vsega tega ni. Državno uslužbenstvo je vsled bede, v katero so ga pahnil politični gromovniki, izgubilo vse sile, izgubilo je energijo, voljo in veselje do dela in udejstvovanja. One sile, ki so kljub vsemu vendar še ostale, pa mora posvečati skrbi, kako dobiti tu ali tam s postranskim delom par dinarjev za vsakdanji kruh, kajti državna plača niti za vsakdanji kruh ne zadostuje, kaj šče za obleko, ki je postala nedosegljiv luksus. Zato vidimo, da z naraščajočo bedo dan za dnem peša tudi prosvetno, narodno in znastveno življenje. Vsa naša kulturna, prosvetna, znanstvena, narodna in podobna društva dan za dnem bolj hira-ajo, propadajo. Lačnih ljudi ni več mo-goče navdušiti za kako javno delo. Zaman so vsi napor onih sedaj že skrajno redkih idealistov, ki se z grozo ozirajo v bodočnost in bodre, vzpodbujajo, silijo. Nič ne pomagajo. Drug za drugim pešajo tudi še oni. Tudi če se danes razmere temeljito spremenijo, bodo posledice v tem oziru stale še dolgo, dolgo.

Beda pa upliva tudi na drugačen način, ki je vse mnogo bolj nevaren. To je demoralizacija! Dan za dnem čitamo v našem časopisju o korupciji, o defraudacijah, malverzacijah, sleparijah, goljufijah itd. Koliko prej poštenih, delavnih, uglednih oseb končuje pred sodiščem, ječi! Oni sami niso toliko krivi, krive so razmere, kriv je sistem, ki tira tudi naj-trdnjše človeka v obup; v obupu pa človek ne premišlja mnogo, ampak se po-prime rešilne vrvi, ki je dosegljiva. Pri tem niti ne misli na to, da ga ta vrv lah-ko potegne še globlje v prepad. Umreži od lakote je hudo, še težje pa je umirati od lakote. Če bi imeli mravi paragrafi pamet in sočutje, potem bi morali past po onih, ki so vstvarili razmere, ki silijo bedne do zločinov. Pri tem pa moramo upoštevati še to, da pride le majhen del takih slučajev na dan; da ostane velika večina prikrita očesa postav. Vse to po-tudi gospodarsko slabi našo državo, ovi-ra njeno konsolidacijo in prosperiranje ter ustvarja tudi v političnem oziru oku-ženo ozračje, ki vedno bolj ovira vsako ozdravljevalno delo. Naša inteligence, ki bi morala biti tudi v političnem oziru vzgled in voditeljica naroda, postaja sama politična ali nemoralna, ali pa apatična. Sama pada iz ene v drugo stranko; pridružuje se oni stranki, ki je slučajno na vladi, ali pa gre, čeprav proti prepri-čanju — iz bede in gneva — med rušice države. Politično delo med ljudstvom pa prepušča sleparjem in šarlatanom, ki raz-blijaajo žalostne splošne razmere v svojo osebno in strankarsko korist in mesto da bi zdravili, še bolj zastrupljajo, mesto da bi zidali, še bolj podirajo.

Beda inteligence, posebno pa državne-ga uslužbenstva, postaja dan za dnem bolj rak-rana vsega našega življenja. O-zdraviti to rano bi morala biti prva in glavna skrb naših državnikov. Kdor tega ne uvideva ali ne priznava, je slep ali pa je lopov, ki se hoče s sedanjim stanjem okonstiti. Iz Beograda prihajajo v go-to-vih presledkih, toda nekako redno toka-

sva, da je bila res strašno vzburkana in smilila se nama je, lice se ji je kremžilo in je bilo čisto sivo; s prestrašenimi očmi se je ozirala kakor preganjena zverca. Po-obrazu in po postavi bi ji prisodil človek kakih trideset let, toda v njene lase so se vplele prerane bele nitke in njene po-teze so bile trudne in polne skrbi. Sher-lock Holmes jo je ošinil s tistim svojim bistrim pogledom, ki mu je takoj vse raz-zodel.

»Nič se ne bojte,« jo je miril in se sklo-nil nekoliko niže in jo pobožal po roki. »Stvar bomo takoj uredili, čisto nič ne dvomim. Kakor vidim, ste se pripeljali z jutranjim vlakom.«

»Kaj me poznate?«

»Ne, toda iz leve rokavice Vam kuka listek za povratno vožnjo. Bržkone ste za-rana odšli od doma, a vozili ste se dolgo na dvokolesnem lovskem vozu po slabih cestah, preden ste prišli do postaje.«

Gospodična se je prestrašeno zgenila in začudeno strela v mojega tovariša.

»Nobenega čudeža ni v tem, draga go-spodična,« se je nasmehnil. »Levi rokav Vašega jopiča je poskropljen z blatom na sedmih mestih, in madeži niso še suhi. Le dvokolesnik človeka tako zamaže in to le tedaj, če sedite kočijažu na levi strani.«

(Dalje prih.)

Pisani trak.

Angleški napisal A. Conan Doyle.

Poslovenil Karel Pr.

Ze osem let proučujem metode svojega prijatelja Sherlocka Holmesa in zabeležil sem si v tem roku nad sedemdeset čudežnih pripetljajev. Ko tako iztkam po svojih zapiskih, se namerim na marsikako žalostno, na mnogotero smešno, na precej nenavadnih zgodbic; a nobene ne najdem, ki bi bila čisto vsakdanja. Saj se je ukvarjal s svojim poslom bolj iz ljubezni do umetnosti kot iz pohlepa po dobičku; odločno mi je branil, se vtičati v stvari, ki so bile nenavadne ali celo fantastične.

A vse zapletene in namotane dogodivščine, ki mi silijo v spomin, prekaša po zanimivosti dogodek, ki se tiče dobro znane surreyske rodbine Roylettov iz Stoke Morana.

Pravkar omenjena stvar se je pripetila v tistih prvih dneh najinega drugo-vanja, ko sva s Holmesom še kot samca stanovala v Pekovski ulici. Nemara bi jo bil že prej objavil, da mi ni bilo molčati po svoji tedanji obljubi; šele preteklega meseca mi je dala odvezo predčasna smrt gospe, ki sem ji bil obetal, da o do-godku ne črtnem besede. Sicer pa je ma-lone prav, da pride prava resnica na dan;

žilne vesti, polne lepili obljubi in ravno v zadnjem času se zopet zatrjuje, da pride uradno vprašanje kmalu na vrsto. Toda že način sam, kako hočejo rešiti to vprašanje, dokazuje, da rešitev ne bo razmere trajno izboljšala. Ublažila bo morda bedo momentano, toda s sveta je ne bo spravila, kajti s samim povzemanjem plač se ne bo doseglo ničesar. Treba bi bilo poseči po drugih, mnogo bolj uspešnih sredstvih — po pobijanju draginje. Dokler bo draginja naraščala kakor bo hotela, toliko časa bo vse višanje plač bluzorno. Večjim plačam se bo postavila nasproti takoj večja draginja — in uspeh bo ubit, država bo s tem povzela samo svoje izdatke, razravnala se bo bolj bud-

žel, s tem ubila se bo bolj naša valuta, pomagala pa ne bo nič, čisto nič. Ali pa bodo gg. radikali, klerikalci, spahovci, radičevci itd. segli po edino uspešnem sredstvu, po energičnem pobijanju draginje, če treba tudi z brutalno silo? Ne! Tega ne bodo storili, ker bi se potem zamerili onim, od katerih žive. Ravno to pa nam dokazuje, da leži rešitev vsega našega problema v tem, da ljudstvo vsaj enkrat napne vse svoje, čeprav od stradanja oslabele sile, da pometa z vsemi, ki danes upravljajo našo državo. Tu leži rešitev! Dalje ne bomo govorili. Kdor zna logično misliti, naj od tu dalje misli sam in naj se ravna po rezultatu svojega premišljevanja. Zadei mora pravo.

Politično obzorje.

Nemška propaganda.

Nemci srečujejo vsakega tujca s vprašanjem: si za nas ali za Francijo? Odo- bravaš porursko akcijo, ali si ogorčen z njo? Ali hočeš, da ostane versailleska pogodba, ali pa si za revizijo? Ne vprašujejo glasno. Vprašujejo njih pogledi, ki iščejo na tujem obrazu odgovor. Čim večji je pritisk na Nemčijo, tem globlji je njen odpor. Mostovi sporazuma se podirajo, duhovi se oddaljujejo v skrajnosti. Težko je biti nevtralen. Moraš se odločiti, hočejo Nemci.

Široko napredna in smotreno urejena propaganda, o kateri smo na tem mestu govorili že ponovno, skrbi za to, da se to vprašanje sliši vsak dan glasneje celo v državah, ki niso neposredno interesirane. Na Švedskem in v drugih skandinavskih deželah so listi polni polemike, tičočih se spora med Nemčijo in Francijo. Ljudje se začnajo ločiti po tem: katero tezo zagovarjaš, nemško ali francosko. Tudi v Angliji so mnenja zelo deljena, dasi nobenemu Angležu ne pride na misel, da bi se zaradi tega »puntala« proti konzervativni vladi, ki se noče pobotati z Nemčijo. Rusija (namreč sedanja oficialna) je vsa v germanofilskem taboru in še nedavno se je zgodilo, da so sovjeti odposlali v Porurje žito — dasi še niso dospeli v Rusijo zadnji vagoni v pomoč gladujočim. V srednji Evropi je položaj dovolj znan. Italijansko stališče poznamo iz odgovora na zadnjo nemško noto, treba pa je poudariti, da ima Nitti več pristašev kot avtor znane germanofilske knjige »Evropa sena pace«, nego jih je imel kot politik. V Ameriki so desinteresirani, sicer pa se nemška propaganda trudi na vso moč, da bi preverila kar največ Američanov o krivici, ki se gode Nemcem. Sploh so v Ameriki široka tla za propagando. Zaenkrat se Amerikanec vsemu smeje z — dolarji v žepu. Nemška propaganda deluje tudi na vzhodu. Svoj čas smo na tem mestu zabeležili delovanje nemških agentov v Indiji, na Kitajskem in Japonskem. Vse to se je iznova potrdilo in se nadaljuje smotreno po dobro zasnovanem načrtu.

Nemška propaganda se oglašja tudi iz naših listov. Mnogokrat nehoti. Znano je, da je naše časopisje ozko navezano na nemške informacione vire. Naši socialisti so na pr. mnenja, da koristijo boju proti vpletkapitalu, če pomagajo Nemcem vpiti zoper reakcionarno, kapitalistično Francijo. To njihovo stališče pa kaže le to, kako ozke duševne vezi vežejo naš socializem z nemško kulturo in nemškim socializmom. Kajti če v Franciji vladajo banke, rentirji in meščanski mogotniki, ne smemo pozabiti, da je tudi Nemčija pod vplivom Stinnesa in drugih velikanov ter da stoji na čelu nemške vlade izrazit buržujski Cuno. Samoumevno je, da se nemški socialisti zavzemajo za proti-francosko akcijo meščanskih strank in vpletkapitala, saj morajo tudi proletarci

nositi bremena, ki jih je naložila Nemčiji izgubljena vojna. Francoski socialisti pa ne protestirajo proti dogodkom, ki jih ima njihova domovina iz nemških reparacij, marveč le oponirajo vladi, ker jim tako kažejo strankarski interesi. Izgledalo bi, da bi se socialisti obeh držav najlažje sporazumeli, dočim so drugi mnenja, da se bodo sporazumeli kapitalisti, kadar jim bo kazalo. Mislimo pa, da bi tudi francoski socialisti ne mogli iti z gobo preko vsega, kar je zgrešila Nemčija proti Franciji; ne mogli bi dati nemškemu ljudstvu generalno odvezo, ker bi s tem ojačili samo nemške kapitaliste in militariste, ki bi ne odlašali dolgo z novim poskusom evropske vojne. Saj socialisti niso bili v stanju preprečiti vojno leta 1914, ko so bile njihove sile veliko bolj vezane kot so danes.

Propaganda nemških socialistov prikazuje stvar tako, kakor da je zaspala vest sveta, pa nihče ne vidi, koliko trpi nemški narod pod francoskimi udarci. Če je imela Evropa kaj več vesti kot jo je kazalo takozvano javno mnenje, tedaj je ta vest zaspala že leta 1914, ko so se narodi s tako slepim navdušenjem vrgli v vrtnice svetovne vojne. Sedaj ne gre več za vest, temveč za to, da se ohranijo pozitivni rezultati te vojne, da se vzdrži novo evropsko stanje in prepreči nevarnost skorajšnje vojne, ki pužno sledi, ako počl obroč, kateri v sedanji nevarni dobi veže zasovražene narode: t. j. avtoriteta mirovnih pogodb. Kdor misli, da bi se danes narodi sporazumeli hitreje in lepše, kot so se mogli sporazumeti pod pritiskom zmage in poraza na pariški mirovni konferenci, ta je fantazist, ki mu ne odrekamo idealizma, ki pa ne more biti odgovoren za velike dogodke, ker je preveč kratkoviden in enostranski. Sporazum je težaven v veliko manjšem razmerju sil in v čisto neznatnih vprašanjih, na pr. v kakem društvu, tem težji je pač v vprašanjih, kjer imajo celi narodi vkoreninjenе predsodke, ki jih ne iztrgajo še tako modri politiki.

Pred nemško propagando je treba biti zelo previden. Ne sme se zgoditi, da bi naš človek promatral kak problem s stališča tujih interesov. Nemški narod nam ne daje garancije, da bo odslej pravičnejši napram našim potrebam. Zaenkrat je za nas glavno: živeti z vsemi v miru, obenem pa braniti to, kar smo si pridobili. Ni treba iti s Francozi čez drn in strn, priznati pa moramo, da nam daje Francija več garancije za naše interese nego Nemčija. Polovičarska nevtralnost je pri nas nemogoča, ker smo pregloboko interresirani na mirovnih pogodbah, ni pa potrebno in tudi ne umestno, da bi nemškemu narodu odrekli pravice, ki mu nesporno gredo. Glavno je tedaj: štiti oprezo in smotreno lastne interese, zakaj časi so še vedno negotovi.

Velizarja Jankovića v Srbiji je velik hegemonist, v Dubrovniku večji Jugoslovani nego Strossmayer, v Skoplju pa velik bugaraš. Janković se je zagovarjal in valil krivdo na — demokrate. Na pomoč mu je priskočil notranji minister Vujičić. Danes se verifikacijska debata nadaljuje. Kot prvi govornik nastopi poslanec Svetozar Pribičević.

* **Radikalne ponudbe demokratom.** Dne 25. tm. je predsednik radikalnega kluba dr. Gjuričić posetil Davidovića in formalno ponudil demokratskemu klubu mesto drugega podpredsednika narodne skupščine. Davidović je vzel ponudbo na znanje in bo poročal klubu. Z ozirom na razpoloženje v demokratskem klubu je gotovo, da bo ponudbo odbil.

* **Razgovori v Zagrebu.** Beograjska »Tribuna« poroča, da pride jutri v nedeljo v Zagreb dr. Spaho in bo z Radićem in Korošcem razpravljala o položaju in o stališču napram radikalom. Po izjavah nekih Radičevcev se prično takoj po Duhovem zopetna pogajanja z vlado. Delegati bloka bodo Korošec, Spaho in dr. Maček. Ako vlada ne pristane na njihove predloge, bodo imeli početkom junija novo konferenco, na kateri bodo sklepali o korakih, katere bodo podvzeli proti radikalom.

* **Alarmantne vesti o revoluciji v Bolgariji.** ki smo jih dobili in objavili tudi mi, so po vsej verjetnosti izvite iz trte. V Bolgariji se nadaljuje oster boj med vlado in opozicijo. Spopadi med četami Stambolijskega in makedonskimi komitaji se mestoma razvijajo v pravo bitko. Vesti o revoluciji razširjajo brzokone opozicionarci in komunisti. Prvi zaradi tega, ker se nahajajo v obupnem položaju, kakor so se nahajali nekoč pristaši Stambolijskega za časa Radoslavova, ko je Bolgarija postala nemški vojni pomagač; drugi pa so v strahu pred zakonom proti komunistom, ki — kakor znano — uresničuje njihove goreče želje, česar pa se komunisti najbolj — boje.

* **Medparlamentarna trgovinska konferenca** zboruje v Pragi pod predsedstvom češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Konferenca se udeležujejo tudi delegatje naše države. Devetnajst držav, med njimi celo Japonska, je poslalo zastopnike svojih parlamentov, da se porazgovore, kako bi bilo mogoče zakonodajnim putem odstraniti glavne ovire, ki otežkočajo sedanji mednarodni promet. Na konferenci se bo razpravljalo o valutnem problemu, potem o ureditvi potniškega prometa, o tranzitu, o internacionalizaciji vodnih potoj itd. Delegete je sprejel v sredo prezident dr. Masaryk, ki jih je pozdravil in želel njihovemu aktuelnemu delu obilo uspeha. Prezidenta sta pozdravila član romunskega parlamenta Constantin Bursan in japonski delegat vicomte J. Nišiodži v japonskem jeziku.

* **Češke manjšine ohupujejo v — češkoslovaški države.** Nemci na Češkem vpijejo dan za dnem o krivici, ki se jim baje godijo s strani češkoslovaške vlade. Nemci so zatirani, tlačeni in tako naprej. Vse to je le histeričen krik ljudi, ki so bili vajeni gospodovati nad drugimi, sedaj pa se morajo zadovoljiti s ponizovalno enakopravnostjo. Dejstvo je, da češka vlada spoštuje vse pravice nemške manjšine in gre včasih tako daleč, da s tem škoduje češkim interesom. Razlika je namreč ta, da so Čehi vespovod za državo, Nemci pa so kljub vsem pravicom, ki jih uživajo na račun Čehov, zagrizeni nasprotniki republike. »Česke Slovo« z dne 22. tm. prinaša na uvodnem mestu značilen dopis iz Mariánských Lázní. Čigar naslov nam že sam pove dovolj: »Nam svoboda ni zboljšala položaja, ampak ga je poslabšala.« V Mariánských Lázních se je vršil shod Narodne Jednote Severočeske. Na tem shodu so delavski odposlanci iz Falanova, Cheba in Karlových Varů podali upravnobnevpajočih dokazov, kako brezobziren in brutalen boj se bije, da bi se češkemu delavstvu v teh okrajih onemogočil nadaljnji obstoj, s čimer bi bile seveda iztrebljene tudi češke manjšine. Nemški delodajalci sistematično odklanjajo sprejem čeških delavcev v službo. Češki delavci so že celo leto brez dela, obupani, sestradani in nezadovoljni. Kolikor mogoče, vztrajajo na svojih mestih. Po kruti borbi pa morajo podleči in se umakniti. To pa nemški podjetniki hočejo. Vzlic temu, da se ravno v navedenih okrajih potroši največ denarja za podporo brezposelnim, je baš češko de-

lavstvo pastorek, ki mu republikanski uradi režejo najtanjšje in najmanjše ko-se kruha. Značilno je, pravi »Česke Slovo«, da morajo obupavati nad svobodo ravno oni, ki so največ storili za njo in ki so tudi najbolj za državo. Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva od vlade obrambo in zaščito onih državljánov, ki bivajo kot Čehi med nemškim prebivalstvom, a nimajo zaradi svoje narodne zavesti niti ekzistenčne gotovosti.

* **Grški ultimati v Lausanni.** Grški delegat Aleksandris je izročil 24. tm. francoskemu delegatu generalu Pelle grške zahteve v zadevi reparacij. Grška nota ima značaj ultimata. Ako do sobote ne bo odgovora v smislu grških želj, zapusti grška delegacija Lausanno.

* **Kriza fašizma.** Iz južne Italije, kjer je bil fašistovski pokret zelo močan, prihajajo vesti, da v tamkajšnjih fašistovskih organizacijah poka. Ni še preteklo polnih 6 mesecev, kar so fašisti na vladi, pa se že pojavljajo znamenja, da je disciplina omajana in da nastajajo med voditelji osebnih bojev. Tem bojem, na katerih seveda trpe tudi organizacije, dajejo največ povoda samoljubnost, koristolovstvo, zavist, protekcija in druge človeške slabosti, ki tako rade gnezdiijo poleg navdušenja, temperamenta in borbenosti mladih ljudi. Fašistovski poveljnik Padovani v Neopolju bi se bil moral ukloniti pred nacionalističnim poslancem Grecom, katerega je zagovarjal Mussolini, hoteč si s tem ohraniti nacionaliste, ki so se združili s fašisti. Padovani pa je napravil iz tega veliko osebnostno in politično afero, ki je navsezadnje zajela tudi organizacije, pa se je v hipu zamajala na videz trdnja stavba južnoitalijani. fašizma. Padovani je s pomočjo svojih prijateljev in somišljenikov dosegel, da je izstopilo iz fašistovskih organizacij zelo mnogo članov, ki jti bodo Mussolinijevci težko pogrešali. Mussolini je poslal v Neopolj generala De Boon. Položaj presoja resno. — Na drugi strani pa izstopa iz fašistovskih organizacij tovarniško delavstvo, ker v Rimu heradi slišijo o prejšnjih obljubah glede temeljite socialne reforme.

* **O novi angleški vladi,** ki sicer še ni sestavljena, katere obrisi pa so že jasni in čije smer označuje ime in politična preteklost novega premierja Baldwinja ter nadaljnje ministrovanje zunanjega ministra Curzona, prinašajo francoski listi ugodne komentarje. V splošnem je opaziti, da so Francozi zadovoljni s Baldwinovim imenovanjem in da vidijo v njem jamstvo za ožje zavezništvo med Francijo in Veliko Britanijo. »Tempse« piše, da bo Baldwin vse storil, da bo njegova vlada nadaljevala politiko Bonar Lawa, čigar osebni prijatelj in somišljenik je on vedno bil. Gotovo je, da je antanta med Francijo in Anglijo znova potrjena in ojačena. V istem duhu se glasita brzojavki, kateri sta si izmenjala Baldwin in Poincare. Nova angleška vlada tedaj ne pomeni nove smeri v sedanjih politiki Velike Britanije.

* **Internacionala 2 in 2½.** Na socialističnem kongresu, ki se je vršil čez binkostne praznike v Hamburgu, je bilo sklenjeno, da se združita dosedanjí internacionala 2 in 2½, s čimer je bil storjen prvi resnejši korak proti razcepljenju delavskih razredno-političnih vrst. Nova internacionala je odklonila enotno fronto s komunisti. Na kongresu je bilo slišati ostre besede zoper boljševiško vlado v Rusiji. Zanimivo je, da so Nemci izrabili socialistični kongres za svojo protifrancosko propagando. Skoraj vsi nemški govorniki so se dotikali ruhrskega vprašanja in se v svojih izjavah držali stališča, ki ga zavzemajo nemške buržujske in kapitalistične stranke s Stinnesom na čelu. Še zanimivejše je postopanje s češkoslovaško narodno-socialistično stranko. Njenih zastopnikov niso pustili h glavni seji, na kateri je bil izvoljen izvršilni odbor nove internacionale. Ogorčeni nad tem postopanjem so češki socialisti konferenco zapustili. V odbor so bili izvoljeni zastopniki češke socialno-demokratske stranke. Narodnim socialistom očitajo njihove ozke zveze z meščanskimi strankami. Glavni vzrok nerazpoloženja proti njim pa je njihova frankofilska orientacija. Gotovo je namreč, da je nova internacionala orientirana v germanofilsko smer in bo tedaj eksponentka nemške svetovno-politične ideologije. Za psihologijo socialističnih voditeljev je značilno, da je na ham-

Politične vesti.

* **Iz narodne skupščine.** V seji 25. tm. se je nadaljevala razprava o odloženih in spornih mandatih. Govorilo se je o mandatu dr. Ribarja in o Radičevskih mandatih. Ljuba Davidović je v svojem govoru izjavil napram radikalcem: »Jaz sem razgovarjal z Radićem, da pride v Beograd, vi pa razgovarjate z njim, da ne pride v Beograd. Vi razgovarjate kot narod z narodom, mi pa ne priznamo dveh ali treh narodov.« Govorila sta še demokrat dr. Radosavljević in dr. Vojta Marinković. — Na popoldanski seji

se je nadaljevala razprava o spornih mandatih. Črnogorski radikal Toma Oraovac je ostro napadal črnogorske federaliste, privoščil pa si je tudi muslimanske ter zahteval, da se radičevcem da rok, da pridejo v skupščino, v drugem slučaju pa da se postopa proti njim »kakor treba«. Demokrat Stipić je naglašal potrebo, da se takoj odloči usoda mandatov HRSS. Za njim je govoril demokrat Gjoka Popović, ki je prav dobro označil osebnost »velikega« radikalnega prvaka, promotnega ministra

burškem shodu najbolj rovaril proti češkoslovaškim socialistom njihov lastni uskok dr. Vrbensky, ki se je zvezal v to svrhu celo z Madžari in Nemci. Dr. Vrbensky je očital, da so Klofačevi socialisti silihi v vlado in sodelovali pri zakonu za državno zaščito. Nepobitno dejstvo pa je, da je bil sam dr. Vrbensky minister in agilen član te stranke in da je tudi v strankinem odboru glasoval za zakon o državni zaščiti.

Prenos kosti Ivana Endlicherja v domovino.

V torek, dne 29. t. m. bodo izkopali v Gradcu kosti Ivana Endlicherja, ki je kot glasnik in boritelj za jugoslovansko idejo dne 5. septembra 1915. izdihnil v graških zaporih svojo veliko dušo.

Ivan Endlicher se je rodil v Ljubljani dne 9. julija 1891. Kmalu se je izselil na Sušak, kjer je obiskoval tamošnjo gimnazijo. V svojih prvih dijaških letih se je že živo zanimal za kulturne in politične razmere Slovanov, osobito smoteno pa je zasledoval življenje Jugoslovancev. Težka bol je ležala na njegovi duši, ko je videl, da so Slovenci in Hrvati le sužnji tujih gospodarjev. Zato je vedno opiral svoje oči na kraljevino Srbijo, dobro se zavedajoč, da mora priti rešitev le od sinov junaškega srbskega naroda. Ker je te svoje ideje razširal tudi med tamošnjimi dijakmi, so mu oblasti prepovedale nadaljnje bivanje na Sušaku. Leta 1913. je bil za dobo 5 let izgnan iz Sušaka. Od tu se je Ivan Endlicher napotil v Ljubljano, ki je postala središče njegovega udejstvovanja, a obenem tudi predzadnja postaja njegovega življenja. V Ljubljani je Ivan Endlicher kmalu našel mnogo somišljenikov, ki so skupaj ustanovili prvo jugoslovansko-srednjošolsko organizacijo. Voditelja celega gibanja sta bila idealna mladeniča Ivan Endlicher in Avgust Jenko. Organizacija jugoslovanskega dijaštva je s svojim delovanjem stremela po kulturnem in političnem ujedinjenju vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov. Kaj je v oni mračni dobi pomenilo širiti take ideje, bo slehernemu jasno. Toda Ivan Endlicher je bil prepričan, — njegova slovanska duša mu je to narekovala, — da dela prav in zato ni omagal. Pri svojem delu pa je imel tudi obilo uspeha. Ko je bila ljubljanska organizacija postavljena na trdnjaka, je bilo treba snovati podružnice po vseh srednješolskih mestih. Tudi tu je bil Ivan Endlicher prvi delavec. Pri tem delu pa ga je krepko podpiral Janže Novak. Oba sta osebno potovala od kraja do kraja, sklicevala dijaške sestanke, širila srbsko propagando in vzbujala mrzljno proti avstro-ogrski monarhiji. — Ustno delo pa sta krepko podpirala dijaški reviji »Preporod« in pozneje »Glas Juga«. Triumf svojega dela je Ivan Endlicher opazoval meseca marca l. 1914. povodom dijaškega štrajka ob 500-letnici vstojenja zadnjega slovenskega vojvode na Gosposvetskem polju. Ob tej priliki je dijaštvo izdalo tudi posebno brošuro »Klic od Gospe Svete«, ki jo je spisal dijak Adolf Ponikvar. Temu dogodku pa je kmalu sledil sarajevski atentat in nato izbruh svetovne vojne. Za naše idealizma polno dijaštvo so prišli temni časi. Ugasnila jim je zlata svoboda in v sodniških zaporih so sanjali o lepši in blaženi zari. Tudi Ivan Endlicher je bil med prvimi, ki je moral svetlobo dneva zamenjati s temno ječo. 30 borcev za jugoslovansko idejo je z njim med romajo v ljubljanske zapore. Po več mesecev trajajoči preiskavi se je meseca decembra 1914. pričela pred ljubljanskim izjemnim sodiščem glavna razprava. 28 strani dolga obdolžnica je slikala obdolženca kot državni nevarne srbske emisarje.

Ivan Endlicher in Janže Novak sta bila tudi obtožena radi veleizdaje. Tudi pred sodiščem vnetim mladeničem ni upadel pogum, kajti dobro so se zavedali, da ideje zahtevajo žrtev. Ivan Endlicher in Janže Novak sta bila obsojena na 7 mesecev strogega zapore, ostali pa so dobili zapor od 1 do 6 mesecev. Državni pravdnik dr. Neuberger pa s to obsodbo ni bil zadovoljen. Radi oprostitve Iv. Endlicherja in Janže Novaka od obtožbe veleizdaje je vložil ničnostno pritožbo in s tem je bila usoda Ivana Endlicherja zapечатena. Moral je

zapustiti Ljubljano in odveden je bil v graške zapore, kjer je dolgo vrsto mesecev pričakoval razsodbe višjega sodišča. Toda v ječi je pričel bolehati, nakopal si je v onih temnih ječaj jetiko, kateri je podlegel 5. septembra 1915., ravno en dan pred glavno razpravo. Tako je umrl apostol jugoslovanske ideje kot mučenik. Pretrgana je bila nit njegovega mladega življenja, goreč ljubavi do svoje mile domovine in drugega mu naroda, polni ideji in upov v lepšo bodočnost, je legel v prerani grob.

Osem let že počiva njegovo truplo v tuji zemlji. Toda le še nekaj dni in njegovi zemski ostanki bodo prepeljani v svobodno državo, katere ustanovitve žal ni dočkal. Dne 29. t. m. bodo njegove kosti izkopane in sledila bo prva trumfalna pot v domovino. Upamo, da bodo tudi Mariborčani izkazali čast nje mu, ki je žrtvoval svoje življenje za svobodo nas vseh. — Omladina, stopi na plan.

Dopisi.

Zrkovce. Prošlo nedeljo je priredila naša požarna bramba pri županu Selu veselico, ki je v vsakem oziru dobro uspela. Posebno je skrbela za dobro razpoloženje izborna Selova kapljica. Prireditelji so povečali zabavo tudi s sodiščem in zaporom. Kdor se je na ta ali oni način pregrešil in so bile za to priče, ga je »državni pravdnik« prijavil »sodišču«, ki ga je ali oprostilo ali pa spravilo v »lunkno«. V »lunkno« so radi raznih pregreškov prišli tudi nekateri gospodje iz Maribora, nek bančni ravnatelji, ker je kljub avtomobilu prišel prepozno, nek višji kmetijski strokovnjak, ki je baje zakrivil letošnji pozni mraz, nek profesor, ker je pozabil doma svoj doktorski klobuk itd. Zloglasni učitelj Z. je sedel samo petkrat, petkrat pa ga je visoki »senat« z ozirom na njegovo žejo oprostil.

Iz obmejnega št. Ilja. Predzno, kaj, da kdo razum v »Slov. Gosp.« in »Stražo« tudi še v kak drugi list odtod kaj napiše. Saj je naša »dolina šentflorjanske« rojstna fara glavnega hujškača naše pokrajine Žebota in sem se jaz brez njegovega dovoljenja tu naselil. Kupil sem posestvo iz izkupička v zasluženi domovini prodano posestvo, a stokrat že so ponovili v svojih listih, da sem ga kupil za milijone, ki sem jih dobil v Beogradu, kjer sem Slovence prodal Srbom. Ko sem leta 1919 sklical tu nekaj ljudi, ki so hoteli čuti tudi drugo plat zvona, je prišel Žebot in nahujskal ljudi, da ustanavljam nemško stranko, združujem Nemce in nemčurje proti njim. Nahujskano ljudstvo je padlo po meni s palicami in pljuvanjem. Tudi v »Straži« so l. 1920 pisali, naj me izženo iz države, češ, da snujem ob severni meji državi nevarno organizacijo nemške drhali. Človek res ne ve več, ali je srbofil ali nemčur. V »Straži« in »Slov. Gosp.« danes tudi to nisem več, ampak že Italijan, ker se baje italijansko derem na šentiljane. V »Slov. Gosp.« od dne 17. tm. pravijo tudi, da sem povabil sem gor »razbojniške Orjune« in jih gostil. Resnica pa je, da sem se v gostilni soseda Matjažica ob povratku domu ustavil in našel tam družbo dolejš mi neznanih Mariborčanov z znaki Sokola in Orjuna. Prišli so v št. Ilj z nekoga izlela in se vračali z vlakom v Maribor. Pri sosadni mizi sem opazil ljudi, ki so bili na nas pozorni. Eden izmed njih se je začel vmešavati v govorom in petjem. Očitno je bilo, da hoče izzvati spor. Ker se jim ni posrečilo, so pričeli izzivalno nemško peti. Pri moji mizi so odločno protestirali in krčmar sam je pomagal spraviti izzivače ven. Mariborčani so z vlakom odšli, ostal sem s sinom sam v gostilni. Tedaj so se izzivači vrnili in navalili name z zasmehovanjem in izzivanjem. Spoznal sem, da bi radi si me privoščili. Napadli so me, češ, da živim od njihove milosti, da sem se pri njih z bogatim in da bi jim moral biti hvaležen, če me trpijo na svoji zemlji. Ogorčen sem jih zavrnil, da ne rabim njihove milosti, da sem na svoji zemlji, da mi niso posestva podarili. Če ga pa hočejo imeti, naj pridejo in poskušajo si ga vzeti. Sadeve klerikalne hujškarije sem videl zrele pred seboj. Res je tudi, da me je ideja Orjuna navdušila in da sem se s svojim sinom vred vpisal. Nisem in ne bom »razbojnik«, v cellem življenju še nisem zagrešil še nič kaznjivega. Klerikalni napadi so izbrani prodanih duš, ki niso v stanu produci-

rati kaj dobrega, blagega, ga človeško družbo koristnega; izbruh ljudi, ki so pripravljeni upropasti narod in državo. Kar smatrate za razbojništvo, ste ustvarili sami. S svojimi izbruhli strasti ste hoste udušili ognja, ki je vžgan v srcih stotisočev širom naše mogočne države, ki so pripravljeni vsak čas dati življenje za naše in edinstvo države. Pišete, da se bom še kesal svojega koraka. Storiš te menda že vse, kar zmorejo vaše podle duše. Edino še eno morete, s čimur groze vaša deca moji in s čimur mi grozite v anonimnih pismih: lahko mi še zažgete hišo in lahko me ubijete. Prepričali pa se boste, da se ne dam kar tako pobiti, četudi Žebot pripravlja armado za medsebojno klanje. To je oni junak, ki je ves čas vojne pisal: korajžno, fantje, koljite se za sveto domovino Avstrijo. sam pa je lepo doma ostal. Jaz pa pravim: ljudje božji, ne koljite se za zapeljivca Žebota! Mislite s svojo glavlo! Ivan Mermolja.

Iz Fale. Zadnja »Straža« me je napadla na grd način, češ da sem gostil pri sebi Orjunaše in da agitiram med selniškimi fanti za Orjuna. Nato odgovarjam kratko: Sem načelno pristaš Orjuna. Pri meni pa niso bili Orjunaši, ampak rudarji iz Trbovelj in je le fantazija »Stražinega« dopisnika njihovo rudarsko uniformo zamenjala za orjunsko. Agitirati pa žal ne utegnem. Z ozirom na gnusno pisavo »Straže« sem odpovedal ta list, katerega naročnik sem bil doslej. — Tomo Stibler.

Celjske vesti.

Pukovska slava celjskega pešpolka. Celjski 29. pešpolk bode slavil svojo slavo v ponedeljek, dne 28. tm. kot spomin na dan zavzetja mesteca Črna od oddelkov celjskega pešpolka o priliki koroške ofenzive leta 1919. Na slavo se vabijo bivši celjski dobrovoljci in člani polka — častniki, podčastniki in rezervni borci. Bogoslužje se bo vršilo ob pol 9. uri v evangelijski cerkvi, rezanje kolača in blagodarjenje pa na Glaziji ob pol 10. uri. Ob 15. uri bodo viteške igre in vojaška zabava ob sodelovanju vojaške godbe na Glaziji.

Prevoz judenburških žrtev skozi Celje. Da tudi mesto Celje proslavi o priliki prevoza judenburških žrtev skozi Slovenijo na dostojen način spomin na padle narodne mučenike, se je na poziv g. župana dr. Hrašoveca konstituiral odbor vseh celjskih narodnih in kulturnih društev, ki vodijo potrebne predpriprave.

Mezdno gibanje krojaških pomočnikov v Celju je končalo pretekli torek, dne 22. tm. s 20% poviškom plače. Temu primeru povišajo tudi krojaški mojstri svoje zahtevke napram občinstvu.

Obiave.

§ Hotel Halbwidl. Danes v nedeljo jutranji in večerni koncert. 1037

§ Kavarna Žigart. V soboto in nedeljo pri lepem vremenu vrtni koncert. Cene se ne povišajo. 1035

§ Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico vabi vse svoje društvene člane k rednemu občnemu zboru, ki se vrši v nedeljo dne 27. maja 1923 ob 10. uri predpoldne v Götzovi dvorani, Aleksandrova cesta. Dnevni red: 1. Poročilo o dejanju odbora v društvenem letu 1922. 2. Odobrenje računskega poročila za leto 1922. 3. Volitev odbornikov. 4. Volitev treh pregledalcev računov. 5. Opoložitve članarice za leto 1923. 6. Sklepanje o predloženih predlogih. Predlogi se morajo prigrasiti pri odboru tri dni pred zborovanjem. 7. Sedanji položaj hišnih posestnikov. 8. Poročilo o novem stanovanjskem zakonu in »Pravilnik« ter o izpremembah »Pravilnika«. 9. Služajnosti. — Odbor.

§ Veliko ljudsko tombolo z lepimi dobrotki priredi požarna bramba na Pobrežju pri Mariboru v nedeljo, dne 8. julija na Sp. Pobrežju na posestvu g. Kirbiša. Čisti dobiček je namenjen za nabavo avtomobila za brizgalno. Razen tombole bo še raznovrstni bogati spored.

Obiskujte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Nadaljevanje IX. redne seje občinskega sveta mariborskega.

Pogostitev Čehov. — Lokali za horzo dela. — Personalne zadeve. — Tegetthoffova rojstna hiša. — Oddaja del. — Mestna mesnica. — Stavbene in druge zadeve.

Maribor, 25. maja

Župan Grčar je otvoril sejo ob pol dvajseti uri in poročal uvodoma, da so se zastopniki Češkoslovaške-jugoslovenske ligo iz Bratislave na svojem potovanju v Ljubljano ustavili v Mariboru samo kake tričetrt ure ter ostali v restavracijskih prostorih na kolodvoru. V smislu sklepa občinskega odbora so se gostji pogostili v restavraciji.

Državna borza dela prosi, kakor je bilo že v zadnji seji omenjeno, za nove primerne lokale. Taki lokali bi bili prostori v Maličevi hiši na Slomškovem trgu, katere ima sedaj v najemu g. Smida. Najemnik je pripravljen odstopiti prostore, zahteva pa od občine garancijo, da se mu izplača 15.000 D odkupnine. Proti temu zavzame občinski svetnik g. dr. Serneč odločno stališče, češ, državna borza dela je v našem mestu, kjer je mnogo brezposelnih, velike važnosti, nikakor pa ne gre, da bi občina sankcionirala izrabljanje najemniške zaščite. Razvila se je nato debata, v kateri je bilo osvojeno stališče dr. Leskovarja, naj stopi občina v direktna pogajanja z lastnikom hiše.

Vpokojeni višji oficijal Hans Witzler, ki živi v Gradcu in dobiva od mestne občine pokojnino, prosi še za draginjske doklade. Ker je magistrat doznal, da se bavi omenjeni v Gradcu tudi s trgovino, se prepusti cela zadeva pravnemu odseku v svrhu ugotovitve, kakšne dohodke mu donaja njegovo podjetje.

Mestno knjigovodstvo prosi za ureditev prejemkov nameščencev Mestnega električnega podjetja. Tudi ta predlog se odstopi pravnemu odseku.

Tvrda Franz prosi za podaljšanje gradbenega roka vogalne hiše Slovenska in Gosposka ulica (Tegetthoffova rojstna hiša). Stara hiša je danes delno tvrde Tavčar. V svrhu ureditve mestnih lastninskih odnošajev obet tvrdk se rok podaljša.

Mesto majorja Grisolda, ki se izseli iz Maribora, se imenuje kapetan Ivan Šarubek kot zastopnik najemnikov v starovanjski sosvet.

Mesna dimnikarska dela se oddajo dimnikarju Ratzeku prvi letnemu pazniku 4000 D. kleparska dela pa tvrdki Karba.

Magdalenskemu Mestnemu slovesnemu društvu se na tožadvinje prošnja dvolti enkratna podpora v znesku 500 dinarjev.

Vodstvo magdalenske dekliške ljudske šole prosi za napeljavo električne razsvetljave. Ker je Mestno električno podjetje preračunalo stroške le na 2600 Din. 46 para, se prošnja ugodi.

Zveza za tujski promet v Sloveniji je izdala v francoskem jeziku pisano brošuro o Sloveniji ter prosi, naj bi občina podprla to podjetje z nakupom večjega števila teh brošur. Sklene se nakupiti 20 brošur po 40 Din.

Ravnateljstvo državne realke prosi, da bi občina poravnala deficit, ki ga je imela ravnateljstva pisarna in ki znaša 1600 D. Dasiravno bi to bila dolžnost države, je občinski svet po daljši debati ustregel tej prošnji.

Nato je prišlo na vrsto vprašanje, kako preskrbeti mesto s cenejšim mesom. Govorilo je več občinskih svetnikov, nakar je bil sprejet sklep, da se ustanovi mestna mesnica in sicer za enkrat samo za dobo enega meseca. Pri tem bi se ne oziralo toliko na dobičkanost, kolikor na to, da bi ta mesnica regulirala mesne cene in sicer na ta način, da bi oddajala meso po nižjih cenah kot ga prodajajo zasebni mesarji. Pri tem se bo tudi pokazalo, ali so mesarji res taki revčki, kakor čisto tožijo. Obč. svet, Bahun je mnenja, da so njihove trditve pretirane in da bi meso lahko bilo znatno ceneje. G. Bahun zameri mariborskim mesarjem, da pokupijo vso živino na domačem trgu in izvozijo v inozemstvo, za domači konzumi pa ne kažejo posebnega interesa, kar se da sklepati že po tem, da mnogi mesarji zapro svoje mesnice že ob 8. uri jutraj.

Številni gostilničarji so vložili prizive proti globam, ki jih je naložila občina, ker niso pobirali po predpisih, pooblaščenega davka. Občinski svet je večino teh prizivov zavrnil, le nekaterim je globa nekoliko znižal.

Prošnji gospe Terezije Zupanc, da se ji dovoli zgradba enonadstropne vile v Cvetlični ulici, se je ugodilo pod pogojem, da bo zidovje dovolj močno, za event. poznejšo nadzidavo enega nadstropja.

Ob 23. uri je bila javna seja zaključena.

Dnevna kronika.

— O ptujskih dogodkih je prinesel novosadski »Deutsches Volksblatt« zavito in lažljivo poročilo. Preiskava bo lažnivo nemškega poročila dognala. Najdrznejši laž je, da je na posl. Schauerja priletel kamen od Orjuna. Orjuna je bila pred zahodom baš na popolnoma nasprotni strani mogo je Schauer ranjen. Toliko samo za danes. V odgovor na nemške hujšakaške članke priobčujemo danes članek pod naslovom »Ptuj«. Naj se zbudi v časih narodnih ljudi spomin na leto 1903. Citirali bi lahko, kako so takrat nemški listi zagovarjali nemška razbojništva in zasmejevali Slovence. Pa to pustimo, saj nam je še v živem spominu. Ne enemu Nemcu in nemčurju ni takrat državna oblast skrivila lasu. Danes pa čujemo, da je mariborski veliki podžupan, radikal dr. Pfeiffer, zankal ptujške Orjunaše kar novati meniti nič tebi nič s 14-dnevnim političnim zaporom. Čakamo razvoja in ne mislamo za enkrat nadaljnjega komentarja.

— Zločinsko delo klerikalcev. Do strasti nemoralno in zločinsko pisanje »Straže« in »Slovenskega Gospodarja« teh dveh najostudnejših listov v Evropi, rodi vsak dan bolj žalostne posledice. Prišli smo že tako daleč, da ti ljudje, ki bi morali biti najvišji učitelji morale, resnice in spoštovanja svetih stvari, izvršujejo v politične namene celo bogoslužstva. V Slovenski Bistrici so po odhodu orjunašev klerikalci in nemčurji razbili okna na Pinterjevi trgovini in o nečastih kip Matere Božje, potem pa so v »Straži« in v »Slovenskem gospodarju« pisali, da so to napravili orjunaši. Pri Božjem potu pod Kalvarijo so sami našli onesnažili svete podobe, samo zato, da so potem v istih listih to pripisali orjunašem. »Straža« in »Slovenski Gospodar« rabita material za hujkanje proti naprednim strankam, posebno pa proti organizaciji jugoslovenskih nacionalistov, in ker jim ga ti ne dajo, ga pripravi sami. Ubogo, zapeljano slovensko ljudstvo verjame potem zločinskim lažem »Straže« in »Gospodarja« in niti ne slutiti, da so sami pristaši teh listov poskrbeli božje in svete podobe zato, da jih potem ta greh naprtijo svojim političnim nasprotnikom. Kaj bi reklo to dobronamerno ljudstvo, če bi izvedelo resnico? Toda to ljudstvo čita samo klerikalne liste in zato za resnico nikoli ne izve. Kdor pa vidi in ve vse to tega mora obiti groza ob spoznavanju, česa vsega so zmožni ti zločinci in s kakšnimi zločinskimi sredstvi se bore proti poštenim ljudem, ki so slučajno drugega političnega mišljenja. Zato ni čudno, če klerikalci uspevajo, kdor se poslužuje zločinskih sredstev, ta vedno uspeva, le poštenjak propada. In vse to se godi pod zaščito duhovništva, saj je glavni urednik »Straže« in »Gospodarja« sam duhovnik. Kaj poredke k vsemu temu višja cerkvena oblast? Ali res tudi ona odobrava ta zločinstva? Če bi ti moralni propaleži verjeli v Boga, potem bi morali skopneti od strahu pred njegovo kaznijo, toda oni ne verujejo, oni lažejo zločinsko tudi tedaj, ko oznanjajo božjo besedo. Žalostno pa je, da pri nas ni nobene oblasti, ki bi vse to preprečila.

— Prazniške orgije po okolici. Zadnja dva praznika so imeli trezni in pametni izletniki priliko opazovati v naši okolici po raznih zakonitih gostilnah prave orgije pijanosti in razuzdanosti. Skoro povsod se je pilo čez mero, pelo, igralo in plesalo. V nekaterih gostilnah je bila skoro sama mladina. Mlečnozobli mladniki so sedeli z nedoraslimi dekletki pred litri vina ter se brez sramu objemali in se sploh nedostojno obnašali. Gostilničarji so se temu seveda smejali in se razdajali dinarjev, ki so leteli v njihove žepke. Kdor ima pamet pa mora tako početje obžalovati in obsoditi. Kam bomo prišli če bo šlo to tako dalje? Za to vprašanje

bi se morala zanimati »Straža« in »Slovenski gospodar«; toda mesto da bi ljudi poučevala in vzgajala, jih hujškata in kvarita in sta ravno ta dva lista v veliki meri odgovorna za pešanje javne morale na deželi. Dobro in priporočljivo pa bi bilo, če bi tudi oblast od časa do časa pogledala v nekatere okoliške gostilne in skušala brzdati razuzdanost. Pokličijo naj se na odgovor gostilničarji in če navadne kazni ne bi zadostovalo, naj se jim kratkoma odvzame koncesija.

— Pobijanje draginje. Prijatelj z dežele nam piše: Radikalno-klerikalna vlada je zopet podražila tobak in vžigalice. Tobak je sicer luksuz in se lahko živi tudi brez njega, vžigalice pa rabi vsak berač. Živeli Korošci, Žebot in vsi ostali prijatelji bednega ljudstva.

— Železniška nesreča v Vuzeu. Prejeli smo sledeče: Nesreča se ni zgodila v postaji Vuzeu, ampak pri neki čuvajnici v bližini postaje Vuhred-Marenberg. Sodarski pomočnik Razlizonjnik Anton je šel proti prepovedi ob progi in, kakor se je do sedaj dognalo, tudi v njen. Toraj ni železnica zahtevala žrtev, ampak dotični je postal žrtev alkohola in je zakrivil sam nesrečo, ker je hodil ob progi, kar je strogo prepovedano. Nesreča se je zgodila v torek 24. tm. okoli 21.25 in je ponesrečenec ležal celo noč ob progi. Šele drugi dan so ga našli nezvestnega.

— Nesreča. V petek je zadela krasna petletna kobila posestnika Franca Ulbina v Dolgošah ob nož slamozeznice in se tako močno poškodovala, da je izkrmavala. Lastnik trpi — čeprav jo je odkupil mariborski konjski mesar Copeti, krog 40.000 K škode.

— Reven dijak-akademik, kateri študira v inozemstvu in se pripravlja za drugi rigoroz, nima sredstev, da bi si nabavil potrebnih knjig, zato vlijudno prosi dobra srca, da se ga usmilijo in mu pomagajo! Zelo bode hvaležen in vsaka najmanjša vsota bo dobro došla. Vposlje naj se na upravo »Tabora« in sicer do 15. julija.

— Slavenska banka d. d. Zagreb, ekspozitura Jesenice pričela je s poslovanjem dne 11. maja tl.

— Generalni ravnatelj Gustav Pirc. Zabeležili smo vest, da generalnega ravnatelja Kmetijske družbe g. Gustava Pircja že delj časa pogrešajo. Domnevajo, da je storil samomor, se je sedaj uresničilo. Včeraj so našli njegovo truplo v Bohinjskem jezeru, nedaleč od Pirčeve vile. Pokojnik je bil eden najboljših gospodarstvenih strokovnjakov, kar smo jih imeli Slovenci. Dolga leta je stal na čelu Kmetijske družbe in si je pridobil neveljavih zaslug za napredek kmetijstva na bivšem Kranjskem. Strankarsko-politični boji, ki so se zanesli v to odlično gospodarsko institucijo, katera bi bila morala združevati naše celotne gospodarske sile, so se spremenili v osebno gonjo proti generalnemu ravnatelju Pircu. Klerikalni listi so ga po svoji stari »krščanski« navadi napadali dan za dnem, kar je nevrasteničnega g. Pircja bolj skelelo, kakor skej druge, ki gredo mirno skozi papirnato ofenzivo »katoliških« obrekovaleev. Obupal je in se v trenutni duševni zmedenosti vrzel v jezero, ob katerem je stala njegova vila in kjer si je v prejšnjih letih iskal počitka po napornem delu. Ni bil človek brez slabosti, vendar pa si je zaslužil boljše usodo. Ostanj mu trajen spomin!

— Četrti kongres narodnega ženskega saveza se vrši meseca septembra v Sarajevu.

— Občni zbor »Udruženja davč. uradnikov« cele kraljevine se je vršil v ponedeljek dne 21. maja tl. v mestni posetovalnici v Zagrebu. Občni zbor je vodil predsednik udruženja Vojislav Katunac — inspektor v generalni direkciji neposrednih davkov v Beogradu. Slovenska sekcija je bila zastopana potom 12 delegatov. Posebno častna je bila udeležba uradnikov davč. okraj. oblasti v Celju. Predsednik udruženja je kritiziral načrt zakona o neposrednih davkih, ki je v glavnem predelan iz ogrskega zakona — nepravilčen in zelo težko izvedljiv. Razmotrivala so se razna vprašanja stanovskega značaja — zlasti služb. pragmatike ter zboljšanje gnotnega položaja davčnega uradništva. — Izmed slovenske sekcije so bili izvoljeni v upravni odbor »Udruženja« Joža Bekš, višji davč. upravitelj v Ljubljani in Miroslav Pirkmaier, davč. upravitelj v Slovenski Bistrici, v nadzorni odbor

pa Jakob Blažon, višji davč. upravitelj v Celju. — Končno je bila sklenjena sledeča resolucija: 1. Novi projekt naj bo izdelan po modernem sistemu obdavčenja po dohodku, ker daje ta način najvišje garancije za hitro, uspešno in pravilno odmero, v drugem slučaju davč. uradništvo ne bi moglo prevzeti odgovornosti za neuspeh, posebno — ako bi se reforma izvedla po prejšnjem sistemu. Zahteva se, da se novi projekt zakona izdela ob prisotnosti vsaj enega predstavnika udruženja iz poselnih sekcij. Ob enem naj se izdela tudi zakon o organizaciji davč. oblasti cele kraljevine — kjer bo davč. oboje grupirano pod eno direkcijo samo za davč. posle. — 2. Z ozirom na odgovorno težko in dalekosežno službo se zahteva za sprejem v davč. službo najmanj velika matura z specialnim strokovnim tečajem, ki naj traja eno leto. V najkrajšem času se naj odstranijo oni davč. uslužbeni, ki so bili sprejeti po prevratu z manj kot IV. razr. gimnazije. Odločno se zahteva, da se davč. uradništvu z novim uradniškim zakonom v polni meri zagotovi eksistenca. V slučaju, da ne bi vlada vse točke, navedene v resoluciji, spočila — odklanja obč. zbor vsako odgovornost za nadaljnj korake, ki jih bo davč. uradništvo podvzelo za uresničenje upravičenih zahtev. Upravi se naroča, da predloži resolucijo takoj dostavi g. finan. ministru in Narodni skupščini. Prihodnje leto se vrši obč. zbor v Ljubljani.

— Strašna požarna nesreča v Valpovu v Slavoniji se je zgodila ponoči 18. tm. na posestvu Sime Japšičiča. Požar je izbruhnil, ko je vse spalo; posestnik se je zbudil šele, ko je bila v ognju že cela streha. On je hitel, da reši živino, žena pa je pograbila oba mala otroka. Baš ko je stopala preko praga, se je zrušila streha. Mala štiri letna hčerka je ostala v plamenih, mati in sinček pa sta dobila take opekline, da sta že drugi dan v bolnici umrla. Poslopje je do temelja zgorelo. Nesrečni Japšičič je v eni noči izgubil rodbino in imetje.

— Volkovi v Dalmaciji so se pričeli zopet pojavljati v večjem številu. Napadajo tudi ljudi, zlasti pa prizadevajo ogromno škodo pri živini. Splitski časopisi poročajo o grozotah, ki jih trpi prebivalstvo. Vlada je naročila orožnikom in finančnim stražnikom, da zatirajo zverj.

— Beg razbojnika iz bolnice. V noči od četrta na petek je iz zagrebške bolnice pobegnil pevarni vlomilec in razbojnik Ahmed Čvorak. rojen leta 1897 v Čičinju v Bosni, ki je v zadnjih mesecih izvršil več vlomov v Zagrebu, pa je bil kot jetičen oddan v bolnico. V noči je nakrat šel na hodnik, zagrozil pazniku z revolverjem in pobegnil čez dvorišče. Policija je takoj šla za njim na lov in ga končno ulovila. Kdo mu je dal revolver, noče izdati.

— Sinova zažgala truplo očeta. V Tupanaru pri Tuzli v Bosni je 70-letni stari Cvijko Tomić pred mesecem dni umrl. Zapustil je ženo in oženjene sinove s polno hišo dece. Naenkrat pa se je raznesla vest, da se stari Cvijko vrača kot duh nazaj in se prikazuje svojem. Sinova sta se odločila, da se očeta enkrat za vselej rešita. Te dni sta zbrala prijatelje in oboroženi s krampi in motikami so šli na pokopališče, izkopali očeto truplo in ga sežgali na grmadi.

— Ameriški milijarder za Avstrijo. Pierpont Morgan je obvestil generalno komisijo za avstrijsko posojilo, da je njegova hiša pripravljena, stvoriti sindikat za podpis 25 milijonov dolarjev kot trančo za avstrijsko posojilo v znesku 130 milijonov dolarjev. Morgan je prepričan, da je posojilo varno in korak naprej na poti izboljšanja svetovnega gospodarstva.

— Prvo mednarodno razstavo poštnih znamk priredi češkoslovaško združenje filatelistov v Brnu med 5. in 15. avg. tl.

— Zonet en bolgarski minister aretiran. Iz Sofije poročajo, da je bil po naredbi vlade aretiran in interniran v Beli Slatini bivši vojni minister v Stambolijskem kabinetu Tomov.

Naša morska obala od 600 km je brez obrambe! Snujmo Jadransko Stražo!

Mariborske vesti.

Maribor, 26. maja 1923.

m Sprejem judenburških žrtev. G. Zupan nam pošilja sledečo notico: Občinski svet mestne občine mariborske je v svoji seji dne 11. tm. sklenil oficijelno se udeležiti in dati inicijativo za čim večje, častnejši sprejem slovenskih žrtev, padlih v letu 1918 na podlagi prekega sode v Judenburgu. Z ozirom na ta sklep pozivam vsa mariborska društva, da se tega sprejema udeleže. — Izkop žrtev se vrši nepreklicno dne 29. tm. zvečer v Judenburgu in se odpeljejo rakve isti dan preko Leobna in Gradca v Maribor. Točen prihod vlaka se bo javnosti javil. Vsa društva, ki se hočejo sprejema oficijelno udeležiti in k čim slovesnejšemu sprejemu pripomoči, naj določijo po enega zastopnika, ki naj ga odpošljejo v ponedeljek dne 28. tm. ob 5. uri popoldne v magistratno dvorano na tozadevno posvetovanje. Tako se vabijo tjakaj tudi zastopniki tiska. Posebnih vabil se ne bo pošiljalo. Zupan V. Grčar, l. r.

m Osebnosti. Za policijskega pristava v 9. činovnem razredu je imenovan policijski oficijal Ivan Senica pri tukajšnjem policijskem komisariatu. — Sekundarij dr. Dominik Dekleva je imenovan za asistenta kirurškega oddelka splošne bolnice v Mariboru. Upravitelj mariborske bolnice Rajko Zvirni je imenovan za upravnega višjega nadzornika in upravitelja 7. činov. razreda.

m Mariborski policijski stražniki v trn v peti »Straži«. Že ponovno jih je na nesramen način napadla in zahtevala, naj se odpuste iz službe ter zamenjajo s »štajerskimi« orožniki. Ne bomo razlagali, kako bi bilo v tem slučaju, če se pa hoče »Straža« sama poučiti, naj se pri okrajnem glavarstvu ali pri policiji zanima za afero, katero je imel z orožniki poštni poduradnik g. Dekleva radl incidenta na Koroški cesti.

m Glasbena Matica. Naše občinstvo ni menda še nobenega koncerta tako nestrpno pričakovalo, kakor ravno tokratni nastop Glasbene Matice. Vzrokov je pravzaprav več. Matica je otrok Jugoslavije, ki se je rodil na razvalinah stare Avstrije in grobu nemškonalnega Marburga. Kar je kedaj popevalo v šoli ali v kakem društvu, vse to je po prevratu v narodni navdušenosti stopilo v vrste pevskega društva v Mariboru. Nastopili so potem v raznih večjih krajih, celo na meji cone A. v Zrelcu, pol ure pred Celovcem se je razlegalo ubrano, krasno petje mariborske Matice. Prva navdušenost pa čisto ni predolge trajnosti, hitro vsplameli ko slama in naglo zopet vgasne. Tudi Matica ni mogla mimo teh pojavov. Od prvih njenih 122 pevcev je danes le še kakih 20 v zboru. Celotno ustanovitelj in prvi povodja je odstopil. Po zadnjem koncertu, v spomladi leta 1922, je zbor šel na počitnice, iz katerih se ni vrnil. Res je, da je nekaj idealnih pevcev v jeseni zopet prihitelo k pevskim vajam, a pravega navdušenja ni bilo videti nikjer. — Obisk je bil nereden in brez vsake discipline, ženski zbor pa je sploh izostal. Skratka zbor je hiral na sušici in poznavalci društvenega življenja so že v najbližjem roku videli prihajati njegovo smrtno uro. V tem času je odločil njegov ustanovitelj g. Oskar Dev taktirsko palčico in se nepreklicno odpovedal vodstvu pevskega zbora. In tako je bil pevski zbor Glasbene Matice, če je v tem času sploh še ime pevskega zbora zaskušil, naenkrat brez voditelja, ki bi po svojih možnostih vstopil v Devove stopinje in se enako njemu žrtvoval za društveni blagor. G. Dev kot najboljši poznavalec razmer nam je pokazal na g. Topiča in zbor mu je za ta nasvet še danes iz srca hvaležen. Kakor v začetku g. Oskar Dev, zdaj tudi Topič vso vnaemo, ognjem, vztrajnostjo, zažetovanjem in brezplačno vodi novi pevski zbor Glasbene Matice. Novi zbor pravim, ker se je sedanji zbor zrekrutiral skoraj iz samih novih udov, posebno kar se tiče ženskega odseka, in šteje danes devadeset izvršujočih članov. Ženski zbor ima danes nič manj kot 35 sopranistinj, med njimi jako lepe in prijetno doneče visoke glasove. Tudi g. Mežarčeva je med njimi. Močan in lep je tudi alt. Pri koncertu dne 2. junija bodo dame med

Drugi peči tudi 3 srečane ženske zbornice. Med temi je brez vsakega dvoma najtežja pesem celoga koncerta Grečianinova »V čast ljubezni«, po našem nekako »V gozdni tišini«. To je čisto moderna, sanjava ruska pesem, ki stavi na pevke najvišje zahteve. Pesem sta iz rusčine prestavila gg. Pleskovič in dr. Kotnik. Med mešanimi zbori se morata med najlepše prištevati Adamičeva »Moravska narodna« in Mokranjčev »Rukovet«. Stojec na stališču »za vsakega nekaj«, se bodo peči razne polnoakordne pesmi kakor Hubadove: »Ne maram tebe«, »Je drončno poletje«, »Jaz mam konjička batega«, Maroltova »Kosa«, Vilhar: »Zvezda«, Gerbič: »Lahko noč«, Dev: »Se ena«, Prohaska: »Moravska narodna«, Konjovič: »Pod pendžero«, Adamič: »Slovanška pesem«, »Ljubica«, »Moravska narodna«, Michel: »Atila in ribič«, itd. Med najlepše pesmi se sme šteti Adamičeva »Ljubica«. Ta pesem se do sedaj še ni proizvajala nikjer. Vzrok je namreč ta, da v njej pojejo dvojni prvi tenorji, in to v tako visokih legah, da je le malo pevskih društev, ki bi se je brez težav lahko lotila in jo v vsej njeni krasoti ponudila svojim poslušalcem. Kolikor je znano, g. Adamič do danes še sam ni slišal svoje »Moravske narodne« in tudi »Ljubice« ne. Njegovo skladbo »Slovanška pesem« morajo to leto na željo »Zveze pevskih društev« peti vsi slovenski zbori. Mariborčanom se nudi že 2. junija prijetna prilika, da jo slišijo pri koncertu kot prvo točko v sporedu. Program je povsem slovenski, vsebuje pa tudi krasno češko, hrvaško in srbsko pesem. Delovanje Matice je skozi in skozi kulturno in nesebično. Od svojega koncerta n. pr. odda 90 odstotkov celokupni Matici za vzdrževanje šolskega zavoda. Ni torej pretirano, če apeliramo na narodnost in požrtvovalnost mariborskega občinstva, da jo materijalno podpira pri njenem koncertu in ga obišče v najlepšem številu. Programi z natančno vsebino posameznih pesmic se dobijo v predprodaji v trgovini Zlate Brišnik, pred koncertom, pa tudi v dvorani. Da se izognemo raznim vprašanjem, naj bo še tukaj povedano, da veljajo za dijake iste ugodnosti kot pri vsakem drugem koncertu. Janko Arnuš.

O zgodovini slovenske umetnosti je predaval sinoči v veliki kazinski dvorani konzervator g. dr. Fr. Stele iz Ljubljane. Predavanje je priredilo tukajšnje »Zgodovinsko društvo«, ki namerava proslaviti 20letnico svojega obstoja s serijo predavanj o naši domači zgodovini in umetnosti. Predavanje g. dr. Steleta je bilo zelo zanimivo in poučno. Celoten, sistematično urejeni pregled umetnostnega življenja na slovenskih tleh smo dobili šele v zadnjih letih. Historična umetnostna razstava, ki je bila lansko leto v Ljubljani, je privikala zbrala »raztresene ude« in nam nudila vpogled v razvoj slovenske umetnosti minulih stoletij. Tudi predavanje g. dr. Steleta se je gibalo v tej smeri. Hotel je pokazati, da smo Slovenci res imeli umetnost. S pomočjo skioptičnega aparata nam je predavatelj predložil, kako se je na naših tleh odražalo umetnostno življenje zapadne Evrope od zgodnje gotike do najnovejšega časa. Predavatelj je posvetil svoje predavanje cerkveni umetnosti, katera je bila v prejšnjih stoletjih v najostrejšem stiku z ljudstvom in v kateri se tudi vidijo vplivi sodobnih evropskih umetnosti. Način predavanja je bil morda za del poslušalcev preveč strokoven, v splošnem pa je predavanje nudilo obilo užitek in tudi novih vzpodbud h zanimanju za našo narodno preteklost. Obisk je bil zadovoljiv. Želimo, da bi »Zgodovinsko društvo« nadaljevalo s predavanji, ker bo na ta način najlepše proslavilo svoj jubilej in tudi najuspešnejše propagiralo svoj namen. V času, ko puhla dnevnega glesla zatemnjuje intenzivni pogled v pravo kulturo, so predavanja resnih znanstvenih institucij tolažba in vzpodbuda.

M Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek bo ob pol 8. uri v mali kazinski dvorani literarni večer. Mladi, doslej še neznani pesnik g. Tone Seliskar recitira pesmi iz svoje zbirke »Bliskavice«. Prištevamo, da recitator ni identičen z avtorjem pesniške zbirke »Trbovlje«. Vsi, ki se zanimajo za literaturo, pridite v obilnem številu!

M Državni uslužbenec po 70 para na dan. Na tukajšnji dvorazredni trgovski šoli je bil nastavljen začasni šolski slu-

ga. Nakazali so mu plačo 900 Din. na leto in odpadajoče draginjske doklade. — Nedavno pa so uvideli, da je to bila pomota; začasnemu slugi plača sploh ne gre, marveč sme živeti le od dnevnice in draginjskih doklad. Dnevnica, ki jo dobiva sedaj namesto itak borne plače, iznaša — 70 para na dan. Z draginjskimi dokladi se ta beraški znesek udeležiti poviša. 70 para dnevne — o, je pa že boljše, če gre človek na cesto in enkrat pomoli klobuk...

M Šolarska prireditel. Dne 3. jun. t. l. se vrši v Nar. gledališču šolarska prireditev z godbo, katero bo izvajalo 300 učencev in učenk I. do III. dekl. osn. šole. Ker je čisti dohodek namenjen šolskim svrham, si je nadejati prav obilne udeležbe.

M Dar Profituberbulozni ligi. Tvrška Henrik Kieffer iz Sv. Lovrenca na Poh. je darovala PTL namesto venca na grob umrlega gospoda Vincenca Kiharja, trgovca z železnino v Mariboru, 125 Din.

M Izpiti učencev in pomočnikov druge krojačev in sorodnih obrti. Prejeli smo in priobčujemo: Zadruga krojačev in sorodnih obrti v Mariboru naznanja, da se vrše izpiti za učence in pomočnike v juniju t. l. Vsi učenci, katerih rok poteče do 30. junija t. l., se pozivljajo, da vložijo dotične prošnje z odpustnim spričevalom obrtno-nadaljevalne šole najkasneje do 5. junija t. l. pri načelniku zadruge. Na kasnejše prošnje se ne bo oziralo.

M Redni letni občni zbor gremija trgovcev mariborske okolice. Dne 13. maja t. l. se je vršil redni letni občni zbor gremija trgovcev mariborske okolice v gostilni Kramberger v Krčevini. Udeležba je bila pičila (94 članov) napram visokemu številu članov gremija. Načelnik pozdravi navzoče ter obžaluje, da se trgovci tako malo zanimajo za svoje stanovske zadeve. Nato prečita računski sklep za leto 1922, ki izkazuje gotovine koncem leta 3.525 Din. 50 p. Na predlog pregledovalca računov g. I. Kostajnskega se da odboru absolutorij. — Proračun za leto 1923 izkazuje vseh potrebščin 4.600 Din., katere je treba pokriti z inkorporacijskimi pristojbinami, sprejemninami in oprostitinami vajencev. Gremij šteje danes 415 neprotokoliranih tvrdk, protokoliranih pa 5. Pristopilo jih je na novo v minulem letu 86, odjavilo 12. Pomočnikov in drugih nastavljenecv je pri gremiju 21, učencev 27. Od teh je bilo na novo vpisanih 8, oproščenih 5. — Vršile so se 3 odborove seje in 1 redni letni občni zbor. Spremenil se je tudi § 24. gremijskih pravil in sicer se je globa zvišala do 50 Din., namesto dosedanjih, do 5 Din. Delegati za zvezo trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo se niso izvolili, ker se je z večino glasov sklenil izstop iz zveze. Nato so se vršile volitve novega načelnstva in sicer je bil izvoljen za načelnika: G. Franjo Resnik iz Krčevine, za namestnika g. Ivan Kostajnske iz sv. Martina pri Vurbergu. V odbor so bili izvoljeni: gg. Rudolf Pölz, Lajsterberg, Franc Vanpotič Zg. sv. Kungota, Alojz Ploj Fala, Franc Dobaj Sv. Jurij ob Pesnici, Josip Peršnik Pivola, Andrej Koren Zg. Hoče. Namestniki: gg. Franc Lamprecht Ruše, Alojz Jäger Sv. Lovrenca na Pohorju in Franc Lebe Pivola. K zadnji točki dnevnega reda je načelnik opozoril člane na točno prijavo in odjavo obrtov, vajencev in pomočnikov, ter plačevanja doklad, na kar je ob pol 4. uri popoldne zaključil načelnik občni zbor.

M Smrt mehanika. 18-letni mehanik Karl Levat, ki je dobil pri gašenju požara v Franzovi avtogaraži težke poškodbe, je podlegel ranam.

M Neverjetna lahkomišelnost. Načelnikja g. Arnuša je nesla v petek stričvo perilo v Ptuj v pranje. Jerbas je bil z njim nabit, ker že več tednov niso prali. Na kolodvoru odloži na peronu jerbas, pozabi nanj in se odpelje mirno v Ptuj. Šele v Ptuj se zmisli zopet nanj in se preplašena s prihodnjim vlakom vrne ponj v Maribor. Medtem pa se je že nek lopov polastil perila in ga odnesel. Skoda, ki jo trpi s tem g. Arnuš znaša mnogo tisoč dinarjev. Skoda je tam obetljivejša, ker so mu odnesli res skoraj vse perilo. Zadevo ima v rokah policija.

M Umrlj v Mariboru. V minulem tednu so umrli: 20. maja Franc Čepč, 43 let, delavec v Lajsterbergu; 22. maja Andrej Pristavec, 75 let, višji sprevodnik, Meljska cesta 13 in Viktor Philippek 64 let, v pokojni ravnatelj meščanske

šole, Trg svobode 3; 24. maja: Marija Knehtl, 73 let, viničarjeva vdova, Wolfova ul. 9 in Jerneja Copetti, 62 let, trgovčeva vdova, Vetrinjska ulica 8; 25. maja: Anton Topolnik, 57 let, krojač, Aleksandrova c. 57 in Eva Jandl, 81 let, vdova železniškega mizarja, Ob bregu 14.

M Nočna služba v lekarnah. Prihodnji teden opravlja nočno službo lekarna Prull na Glavnem trgu.

M Nezgoda na Tržaški cesti. Ki naši notici v petkovi številki, naslovljeni »Otrok radi nepazljivosti varuhov ponesrečilo«, nam pojasnjuje otrokov oče gosp. Pupis, da opis nezgode ni povsem točen in tudi sklep, da je kriva varuhinja Zora Pupis, ne odgovarja resnici. Triletni Slavko je bil povožen na trotoarju od voznika, ki je bil vinjen in je vozil na desno namesto na levo. Voznik je uslužben pri odvetniku dr. Juritsu. Zora Pupis ni bila na cesti in tudi ni imela otroka v varstvu. Za nas je zadeva seveda končana.

M Mestno kopališče je izven nedelje in ponedeljka vse dni v tednu odprto. Parna kopelj je ob sredah in petkih za dame, ostale dni za gospode. Občinstvo se opozarja, da mu v prvih kopelnih dneh ni treba čakati na kopelj. Kopališče je odprto od 10. ure do 19. popoldne, blagajna pa do 18.

M Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

M Vandalizem v mestnem parku. V zadnjem času se vedno bolj pogosto dogaja, da otroci in odrasli, celo boljše dame in gospodje trgajo cvetlice in lomijo veje v nasadih mestnega parka. Radi tega je policija uvedla ostrejšo kontrolo in bo brezobzirno postopala proti vsakomur, naj bo kdorkoli. Poleg kazni pa bo objavila v časopisju tudi imena, poklic in stanovanje vseh onih, ki bodo kaznovani, tako da bo tudi javnost vedela, kdo so te osebe.

M Tatvina. Dne 19. tm. med 19. in 20. uro je hlapcu Ivanu Salamonu v Krčevini neznan tat odnesel iz hleva obleko, žepno uro z verižico in razne druge predmete v iznosu 2200 D. O tatu ni sledu.

M Tatvina kolesa. O priliki veselice požarne brambor v Kamnič, dne 20. tm. je neznan tat ukradel g. Francu Markotu, pazniku moške kaznilnice 5000 K vredno kolo znamke »Fortuna«. Pred nakupom se svari.

M Aretacija. Dne 25. tm. krog 16. ure je bil v mestni klavnicni na zahtevo nekoga mesarja aretiran neki Franc Šrajner s Pobrežja, ker je ukradel za 50 D drobovja. Ker je bil že predkaznovan radi sličnih deliktov, je bil oddan sodišču.

M Najdena krava. Dne 25. t. m. je nek stražnik opazil na Meljski cesti kravo rjave barve, ki ni imela gospodarja. — Krava se nahaja v klavniškem hlevu. — Gospodar naj se tozadevno oglasi na policijskem komisariatu.

M Šola Glasbene Matice priredi, kakor čujemo, tudi letos javne produkcije učencev. In sicer nastopijo učenci nižjih razredov dne 5. junija ob 17. (5.) uri v Matični dvorani št. 6; učenci višjih razredov in orkester pa 7. junija ob 19½ (18.) uri v Kazinski dvorani.

M Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani sklicuje v ponedeljek dne 28. t. m. ob 20. uri v dvorano Mestnega doma v Ljubljani izredni občni zbor zaradi priklopite članov k bolniški blagajni trgovskega društva »Merkur« v Zagrebu. Kakor znano, mora društvo v smislu § 202 zakona o zavarovanju delavcev likvidirati. Ker ima članstvo storiti sklep, ali hoče pristopiti Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev (t. j. prejšnja okrajna bolniška blagajna), ali pa društvu »Merkur« v Zagrebu, kojega bolniška blagajna je po zgoraj citiranem zakonu edina obdržala svojo samostojnost, je ta občni zbor velike važnosti in se priporoča primerna udeležba članov tudi iz Maribora.

M Najlepše romane in druge raznovrstne knjige iz svetovnega slovaštva v vseh jezikih izposojuje proti neznatni izposojlini »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Knjižnica kupi takoj po izidu vsako novo slovensko knjigo.

Podpirajte Jug. Matico!

Narodno gledališče.

Predstava 198. Sezona 1922-23. Abonement B
V soboto, 26. maja 1923 ob 20. uri.

Hasanaginica

Drama u tri čina. Napisa: Milan Ogrizović. Režira: Branko Tepakav.

L I C A :

Aga Hasanaga	.....	Grom
Hasanaginica	.....	Bukšekova
Sultanija	.....	Kraljeva
Fata	.....	Savinova
Meho	.....	Tea
Ahmed	.....	Dubravka
Beg Pintorović, brat Hasanaginice	.....	Tepavec
Zarifhanuma, mati Hasanaginice	.....	Harastović
Ummihana, mati Hasanagina	.....	Šturmova
Imoski kadija	.....	Tomašič
Tetka Hata	.....	Lubejeva
Tetka Aisa	.....	Čepčeva
Ibrahim	.....	Kosić
Husein	.....	Harastović
Robinjica Vlahinja	.....	Mitrovičeva
Latifa, sluškinja u Zarifhanume	.....	Kogejeva
Husejin, stari sluga Hasanaginice	.....	Jerman

Mali »begovi« u bešici. Služkinje, Sluge, Askeri (vojnici), Kmetovi, Robinjice, Robovi, Igralci, Igralci, Muslimi, Muslimke, Jengijice (svatovice), Svatovi, Djeca itd.

Prvi se i treći čin dogadja na Hasanaginici, drugi kod kuće begovice Zarifhanume, Doba hrvatska narodna pjesma.

Repertoire:

Sobota, 26. maja Hasanaginica, B. premijera.

Nedelja, 27. maja. Plesni večer slovenske plesalke L. Wisiakove. Izv. ab.

Ponedeljek, 28. maja. Zaprti.

Torek, 29. maja. Hasanaginica, ab.

»Hasanaginica«. Opozarjamo na našo premijero znamenite Ogrizovičeve drame »Hasanaginica«. Drama se igra v originalu. Več pristnih bosanskih kostumov za »Hasanaginico« je iz prajaznosti posodil g. arhitekt Schell. »Hasanaginica« je danes eno najpopularnejših in najpriljubljenejših repertoarnih del vseh jugoslov. gledališč. Predstava se vrši za ab. B. a je vendar še nekaj prostorov na razpolago, na kar opozarjamo cenj. občinstvo. Konec predstave je že ob 11.

Plesni večer slovenske plesalke L. Wisiakove se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 20 v mariborskem gledališču. Lidija Wisiakova, ki je nastopila že lansko sezono v tuk. gledališču z jako lepim uspehom, prihaja po enoletnem odmoru spet med naše občinstvo, da pokaže, kako je napredovala na polju plesne umetnosti, kateri se je posvetila. Pozimi se je mudila v zavodu prof. Daierosa v Hohenkjer je žela obilo priznanja in si pridobila mnogo simpatij. Čud. Wisiakova goji ples v modernem stilu, ki je pri nas še v povojih in skoro neznan. Na programu so skladbe Debussyja, Griega, Gounoda, Mozarta, Smetane in Suka. Na glasovirju spremlja g. A. Balatka, kapelnik ljubljanskega gledališča. Kritika in priznanja, ki jih je bila gdč. Wisiakova deležna na turneji doma in izven domovine nam jamčijo za reser umetniški užitek.

Sokolstvo.

O Poziv Sokolstvu! Dne 30. ali 31. maja se prepelja skozi Maribor preostanek judenburških žrtv in v Gradcu umrlega in pokopanega Endlicherja. Dolžnost Sokolstva je, da se tem mučenikom pokloni s tem, da se udeležijo njihovega sprejema na mariborskem kolodvoru. Pozivljamo društva, da pošljejo k sprejemu primerno številne deputacije, bližnja društva (Ruše, Maribor, Studenci, Jarenina, Sv. Lenart, Hoče) pa se imajo udeležiti sprejema korporativno. Člani v kroju, članice v telovadnih oblekah, isto tako naraščaj; ostalo članstvo, ki pa ni ma kroja z znakom. Zbirališče Narodni dom, vse nadaljne podrobnosti se objavijo v »Taborni«. — Zdravo! Predsedstvo Mariborske Sokolske Zupe.

O Članstvo v posesti sokolskih krovov se s tem nujno pozivlja, da se vdeležijo polnoštevilno sprejema Judenburških žrtv ob priliki prepeljave v domovino. Zbirališče je eno uro pred prihodom vlaka v Narodnem domu. Kdaj pride vlak se boče javno naznanilo. Sprejema se vdelež. tudi naraščaj, ki se zni za ob sprejema z članstvom. Voditelji odločkov naj za to skrbijo. — Odbor.

O Odbor sokolskega društva prosi vse brate in sestre, ki se nameravajo udeležiti.

žiti pogreba judenburških žrtv v Ljubljani, dne 2. junija, da se radi legitimacije za polovično vožnjo javijo v nedeljo od 10. do pol 12. ure v društveni pisarni v Narodnem domu.

o Načelnstvo Kola jahačev naznanja, da se vrši vežba v jahanju v nedeljo ob 9. uri. Zbirališče ob pol 9. uri v Narodnem domu.

Pristopajte k CMD!

Turistika in sport.

Prvenstvena tekma med prvakoma ISSK Maribor: Atletiksportklub Celje se vrši v nedeljo dne 27. maja t. l. popolne ob 1/5. (1/17.) uri na igrišču Maribor v Ljudskem vrtu. — Ker sta obe moštvi v dobri in močni sestavi, bode tekma nadevse zanimiva in to tembolj, ker se gre v predstojećem slučaju za predtekmo in za zmago dotičnika, kateri pride na vrsto, da se potem bori za prvenstvo Slovenije. Cenjeno občinstvo in prijatelje sporta nujno vabimo k številni vdeležbi. — Kot predtekma nastopi rezerva Maribora proti rezervi Švobode, ob 1/3. (1/15.) uri.

o POLNP. V nedeljo, dne 27. maja ob 14.30 uri prvenstvena tekma Maribor-ASK Celje na prostoru Maribora. Sodnik g. Hrast; služba g. Nemec.

o Kolesarsko društvo »Edelweiss« 1900 v Mariboru. Danes v nedeljo se vrši ob lepem vremenu 50 km izbirna in damska dirka. Odhod izvidničarjev ob 13. uri od klubovega doma. Začetek dirke točno ob 14. uri. Med odmorom dirke nastopi »Zelezni kralj« List, ter godba »Drava«. — Vstopnina prosta. Darila se razdelijo zvečer v hotelu Halbwild.

o Turistovski promet na obmejnih vrhovih. Odsek amaterfotografov naznanja sledeči razglas Osrednjega odbora: Pokrajinska uprava v Ljubljani poroča, da so izkaznice kakoršne so bile vpeljane za turistovski promet na obmejne vrhove lansko leto, veljavne tudi za letošnje turistovsko sezijo. Za obisk teh vrhov potrebuje tedaj turist tudi letos izkaznico Slov. plan. društva, ki mora biti vidirana na deželi od pristojnega okrajnega glavarstva, odnosno politične ekspoziture, v Mariboru pa od policijskega komisarijata. Na izkaznici SPD. mora biti prilepljena fotografija; če pa poseduje turist že drugo uradno legitimacijo s fotografijo, zadostuje izkaznica SPD brez fotografije, imeti pa mora pripombo, da ima

turist drugo legitimacijo s fotografijo. — Žena in otroci turista ne potrebujejo posebne legitimacije, če so na izkaznici SPD navedeni. (To velja tedaj tudi za na Kozjak). Opozarjamo člane SPD, da je Osrednji odbor SPD v Ljubljani izdal lične izkaznice za fotografije, ki se dobi-

vajo v njegovi pisarni Kralja Petra trg 2 po 5 din. komad. Poštnina posebej. — Kum pri Zidanem mostu (1213 m) ima novega mežnarja, pri katerem se dobijo razne jestvine, tako, da turistom ni treba nositi težki provijant s seboj. To v vednost.

Medic, Rakove & Zankl

d. z o. z.

Centrala Ljubljana

Podružnica: Maribor, Gosposka ul. 23

Tovarna kemičnih in rudninskih barv in lakov.

Emajlni laki, pravi firnež. Barve za pode, barve za ehleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolin, steklarski in mizarski klej, pleskarski, al-karski in mizarski čopič, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„Meraki“-lak za pode. — Linoleum-lak za pode. 471

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Gonilni jermeni

priznane najboljše vrste, se dobijo v vseh širinah po znižanih cenah pri 1046

I. Kravos

Aleksandrova cesta 13.

Prva slovenska pekarna

Anton Strausgitl

dediči v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu za najokusnejši rženi, beli in mlečni kruh ter najfinejše pecivo za čaj in kavo. 2501

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavica in rezerve

Din 50.000.000

Vloge čez Din 125.000.000

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

EKSPOZITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencija: Buenos Aires, Rosario, de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska Industrijska banka d. d.

Budapest: Balkan Bank r. t., Vaci utca 35.

Wien I.: Bankhaus Millan Robert Alexander, Augustinerstrasse 8. 453 44-1

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenlia Rosandra. (Dalje.) (96)

»Vitez, — vi ste tu napravili cele nočeti, — je opomnila proti d' Assasu. — Ta salon, ta jedilnica, ta bogato opremljena miza z izbranimi jedili!« — D' Assas je obstal. — Niti mislil ni bil na to. — Kako naj dopove Ivani, — kako naj ji reče, da ni v lastnem stanovanju, — da to vse ni njegovo? — »Gospa, — gospa, — je jecjal. — Ali ste me torej pričakovali?« — ga je spraševala Ivana. — »Da, — da, — je odvrnil vitez ter zarudel, zagorel v obraz, — ali vas nisem čakal že od davna?« — Hudo mu je bilo tako lagati, ali razumel je, da bi drugačen odgovor vznemiril Ivano, ki bi mu pač najbrže rekla: »Čakali ste torej kako damo?« — »Ah, — ne sprašujte me, — je nadaljeval mučno. — Ne poskušajte zvedeti ničesar! — Mislite si, da ste zašla v začarano bivališče in da je vse to, kar vas obdaja, le slika iz bujnih sanj.« — »Vi me pa kar strašite, vitez, — je veselejšje vzkliknila, — oziroma se hotela kazati brezskrbno, da ne užalosti svojega častilca, — da ga malo poplača za njegovo skrb in postržnost. — Ničesar se vam ni bati, — je odvrnil prevzet od njenega dozdevnega veselja. — Kakor v »Oidu« lahko pozovem Mavre in Kastiljanca, — vse čarovnike in vse čarobnosti! — Nikdo vas ne more v tem trenutku odpeljati od tu, — nikdo ne more oropati mene veselja in sreče, ki jo čutim v tem hipu!« — »Dobri, dragi dečko, — revček, — si je mislila Ivana. — Vitez d' Assas je bil zamaknjen, —

njegove besede so vzkile iz njegove ljubezni, vdanosti do ljubljence. — Vse skrite sovražnike, katerih njegovo oko ni moglo zagledati, je hotel premagati in za njimi stikal z gorečim pogledom, ali — ko je njegovo oko obstalo na lepi, dražestni Ivani, tedaj je njena mladost, njena milina pregnala vso jezo in skrito boječnost, — z izrazom neizmerne vdanosti in neskončne ljubezni je obvisel na njenem obrazu, da jo je ganil. — A njegove oči so se začele polniti s solzami v misli na njeno — pač drugemu posvečeno ljubezen, na njeno svetlo, žarečo osebnost, — na njeno vabljivo mladost. —

Sledili smo grofu du Barry, ki je spremljal gospoda Jakoba in Julijeto do male kraljeve hišice. —

Ko so dospeli tjakaj, je gospod Jakob podal grofu listek, katerega je le-ta hitro nesel na določeni kraj, medtem ko je Suzana opazovala dogovorjeni znak, katerega je imel dati de Bernis za otvoritev vrtnih vrat. —

Medtem ko se je med Ivano in Julijo vršil že opisani prizor, v posledici katerega je Ivana zbežala iz hišice, — je grof du Barry dirjal proti gradu v Versailles. — Znočilo se je bilo. —

V gradu je bilo vse v živahnem vrvenju. — Bila je ura kraljevega kosila. —

Du Barry se je podal v oni del gradu, ki je s svojo bogato opremo odlikoval zasebni stan kralja. Na stopnicah je opazil ves roj strežajev in sobarjev, ki so pomčani s kraljevimi švicarji in poveljavani od častnikov sledili svojemu poklicu strežajev kralja. —

Za zapovedujočim častnikom je stopal glavni poveljnik kraljeve mize. — Za njim pa so stopali nosilci jedil, ki so nosili na podstavkih vse izbrane specialitete za razvajeni jezik svojega kraljevskega gospodarja. —

Du Barry se je, — kakor vsi drugi priučenjci, — ko je šel mimo čudni spre-vod odkril, da počasti — kraljevi obed.

Izza odprtih vrat se je videla jedilna sobana. —

Ludvik XV. je ravno vstopil. — Njegov obraz je bil, — kakor navadno, — indolenten in nepazljiv. — Vsedel se je za mizo in začel jesti, — vso svojo pazljivost je posvetil izbiranju jedil. — Prepričal se je, da kuhinjska veda ne napreduje, in tožil, da ta tako važna panoga znanosti nazaduje. — Čeprav ni bil hud jedec, kakor njegov prednik, Ludvik XIV., je bil Ludvik XV. vendar jako vdan dobri jedi in pijači. —

Dvorniki, katere je doletela čast, da so smeli prisostvovati obedu svojega kralja, so stali v kotu sobane, pazče na vsak gibljaj svojega poveljnika. —

Ludviku XV. je padel prt iz rok — vojvode, grofi in vitezi so se hiteli sklanjati, — ali du Barry je bil urnejši od vseh, — njega je doletela čast, pobrati ga s tal. —

Kralj se je milostno nasmehnil in du Barry, proti kateremu je že nekaj časa vel hladen tok neprijaznosti in kraljevem okrožju, je imel v tem nasmehljaju dovolj pohvale in priznanja. — Ali — še druga, bolj jasna in odlikovalna beseda mu je bila odločena. —

»Kako se počuti grofica?« — je mahoma vprašal kralj, — čisto po domače, kot vsak prijazen meščan, kar je bil on pravzaprav po svojem pravem značaju. — »Kako to, da je ne vidimo nikoli tu v Versaillesu?« —

»Sire, — je du Barry odvrnil v veseljem, komaj prikritem presenečenju. — Grofica bo pač presrečna, da se je vaše veličanstvo spominja. — V Versailles bo prišla grofica v nekoliko dneh, in ker kralj to želi, si bo dovolila pokloniti se mi!« —

Kralj je pritrdil z glavo. —

Odmov kratkega razgovora je hitro preletel dvorjanski krog in ne malo pogledov prikriti nevoščljivosti se je zaplčil v du Barryja. —

Grof du Barry pa je medtem že od-

stopil in se zgubil med dvorjanki. — Gledal je pazljivo okoli sebe, kot da ne koga išče. —

Po končanem obedu se je kralj podal v salon, kjer je začel navidezno prav imenitno razpoložen, igrati s svojimi dvorjani. —

Du Barry je bil izginil. —

Hitro se je podal dva nadstropja višje, šel mimo sobe, kjer se je bil de Bernis razgovarjal z gospodom Jakobom in se ustavil pred vratmi ne daleč od tam. — Potrkal je in služabniku, ki je odprl, je stavil vprašanje, — oziroma zahtevo. —

»Ali se zamore govoriti z gospodom Lebel?« —

Lebel je bil osebni strežaj kralja, in oni služabnik je bil strežaj njegov. —

Bivališče Lebela je bilo sestavljeno iz peterih sob, opremljenih z luksuom najbogatejšega meščana. —

»Da, — lahko govorite z gospodom Lebelom, — je pritrdil čez trenutek služabnik. — Ako mi gospod grof želi slediti. —

Čez trenutek sta bila že v sprejemnici kraljevega služabnika. — Lebel je vstopil v službo po devetih, ko je kralj končal obed in končal svoje delo, ko je kralj vstal zjutraj. —

»Ali sva pač sama?« — je polglasno zašepetal du Barry. —

»Ah — gotovo, lahko govorite, — je bil Lebelov odgovor. — V celem gradu imajo vse stene ušesa, — ali tu sem stena zamašil ušesa. — Torej — nič se nama ni bati; — lahko ogovorite!« —

Du Barry je potegnil iz žepa listek, katerega mu je bil dal gospod Jakob. — Bil je čisto navaden, dvakrat preganjen papirček. —

»To je za kralja, — je priprosto rekel grof. —

Lebel je vzel listek, ga prečital in rekel:

»Torej vendar enkrat!« — (Dalje prih.)

Najlepše in najboljše čevlje in nogavice kupite po najnižjih cenah pri Sandale. Anici Traun, Maribor, Grajski trg 1. Dom. čevlji.

Nosite Palma

kaučuk pete! Bolje i jeftinije od kože.

kaučuk potplate! Elastično hodaње. Zastita protiv vlage.

Gostilna „Pri treh ribnikih“.

Vsako nedeljo in praznik

SALONSKI KONCERT.

Začetek ob 15. uri. — Mrzla jedila, domače klobase, izvrstna nova in stara vina ter sveže pivo na razpolago.

Za obilen obisk se priporoča

1034

Karol Princič, gostilničar.

Galanterija

Kadilci

prihranijo mnogo, če si namesto dragih vžigalic nabavijo

drobnina, trikotaža

žepni vžigalnik

Samo na debele!

v galanterijski trgovini

Gaspari & Faninger

Drago Rosina, Maribor

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Vetrinjska ul. 26. 1044

Pohišstvo

za spalnice, obednice in gosposke sobe, pisarne in kuhinje, oprave, matrace, vložke, stole, otomane, zastore i. t. d. prodaja vsled pomanjkanja prostora

Lastni izdelki zelo po ceni Lastni izdelki!

Produktivna zadruga mizarških mojstrov v Mariboru r. z. z. o. z., Grajski trg 3

3-1 Telefon 241. 1039

Za potovanje:

Kovčki, torbice, nahrbtniki v raznih oblikah na izbiro pri

IV. KRAVOS

Maribor, Aleksandrova c. 13.

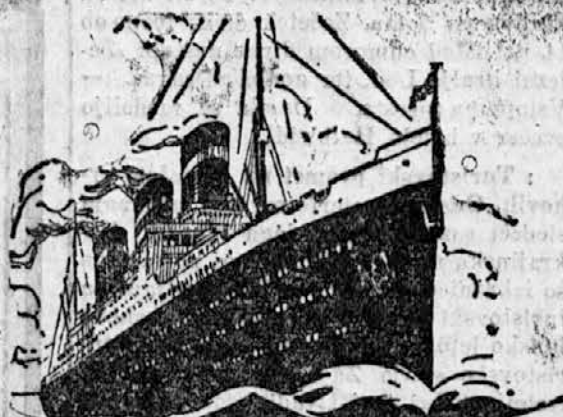
Novo!

Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

PARNIK

“LEVIATHAN”

59.956 br. reg. ton.

691

Najmodernejši, največji in najrazkošnejši oceanski parnik

Vse, kar zmora znanost, denar in iznajdljivost, je vteleseno v tem čudovitem parniku. Brezprimerna udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v **NEWYORK** 17. julija 1923

potem 7. avg., 28. avgusta itd. vsake tri tedne iz Southampton-Cherbourg. Vse podrobnosti na nižje navedenih naslovih.

BREMEN - NEW-YORK

Direktna zveza s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi na udobnosti, snagi in prvostni oskrbi. Hitre in varne ladje

„George Washington“, „President Fillmore“, „President Harding“ „President Roosevelt“, „America“, „President Arthur“

Zahtevajte podrobnejša pojasnila in plovno listo št. 221.

Najugodnejša prilika za prevoz tovarov.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Beograd, Palata Beogradske Zadruga

J. B. ULRICH D. D.

tovarna svinčenih izdelkov

Zagreb, Jelačićev trg 25. Tel. 13-46. Brzojavni naslov: OLOVO.

tovarne:

ZAGREB

GUMPOLDSKIRCHEN

BUDAPEST

Sorodna podjetja:

Winiwarter, Wien

J. B. Ulrich A. G. Berlin

J. B. Ulrich Wien

J. B. Ulrich Budapest

G. Winiwarter Wien

Svinčeni izdelki kakor cevi, pločevine, original G. Winiwarter, pločevine črne in posvinčene original G., kakor angleške, Stanijol v vseh barvah in tonih.

Cevi plinove cevi, železne in posvinčene cevi, zakrivljenke, nastavki itd. iz litega in kovanega železa.

Različni materijal za plinove in vodovodne napeljave, kakor tudi sanitarne opreme.

Modra galica in žveplo

dospelo. — Prodaja se pri

Tonejc & Rozman, Maribor

Aleksandrova cesta 35.

Odpadke vseh vrst

cunje, staro železo, kosti, stare kovine, steklenino, odpadke papirja itd. kupuje vsako množino po najvišji ceni

Jakob Zagode, Maribor

Tržaška cesta 5.

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175